

**T. C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI**

**YABANCI DİL ÖĞRETİMİ SÜRECİNDE İLETİŞİMSEL DİL ÖĞRETİM
YÖNTEMİNİN UYGULANABİLİRLİĞİ KONUSUNDAKİ ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

CEM ÖZKURT

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. AHMET ESKİCUMALI**

HAZİRAN 2016

T. C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

YABANCI DİL ÖĞRETİMİ SÜRECİNDE İLETİŞİMSEL DİL ÖĞRETİM
YÖNTEMİNİN UYGULANABİLİRLİĞİ KONUSUNDAKİ ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

CEM ÖZKURT

DANIŞMAN
DOÇ. DR. AHMET ESKİCUMALI

HAZİRAN 2016

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığımı ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim .

Cem ÖZKURT

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

“Yabancı Dil Öğretimi Sürecinde İletişimsel Dil Öğretim Yönteminin Uygulanabilirliği Konusundaki Öğretmen Görüşleri” başlıklı bu yüksek lisans tezi, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitimde Programları ve Öğretimi Bilim Dalında hazırlanmış ve jürimiz tarafından kabul edilmiştir.

Başkan: Doç. Dr. Ahmet ESKİCUMALI
(Danışman)

Üye: Yrd. Doç. Dr. Orhan KOCAMAN

Üye: Yrd. Doç. Dr. Serhat ARSLAN

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

29.7/2016

Doç. Dr. Halil İbrahim SAĞLAM
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Dil eğitimi tarihine kısaca bir göz atıldığında iletişimsel yaklaşımın yabancı dil öğretimini ne kadar önemli şekilde etkilediği görülmektedir. Bu yaklaşım, ilerleyen süreçte öğretmenlerin de kendilerini uygulamalı olarak daha fazla geliştirebilmeleri adına İletişimsel Dil Öğretiminin önünü açmıştır. Bir bütün olarak incelendiğinde iletişimsel düşüncelerin, öğretmenlerin sahip olduğu bakış açıları tarafından öğrencilere kendilerini daha yakın hissettirerek, dil bilgisi çalışmaları içerisinde sıkıcı bir çalışma ortamı oluşturmadan yabancı dili tanıtabilmeleri ve sevdirebilmelerini hedeflemektedir. İnsanoğlunun en temel antropolojik özelliği olan konuşmaya dayalı iletişim kurmayı özünde benimseyen bu yaklaşım dünya genelinde az kullanımına karşılık kullanıcıları tarafından gerçekten çok beğenilmektedir. Bu tez çalışmasında amaçlanan, öğrencilerin bu yaklaşımdan ne kadar yararlanabileceğinin belirlenebilmesi ve belki de ilerleyen süreçte Millî Eğitim Bakanlığı ya da konuyla ilgili diğer devlet kuruluşlarına bir örnek proje şeklinde İletişimsel Dil Öğretimi yaklaşımını sunabilmektir.

Bu yüksek lisans tezinin oluşturulması ve hazırlanması sırasında destek ve yardımını en üst düzeyde veren saygıdeğer hocam, Sayın Doç.Dr.Ahmet ESKİCUMALI'ya ayrıca tez içerisindeki her türlü kaynak, veri, araç gereç vb. destekle çalışmanın ilerlemesinde katkısı bulunan ancak burada tek tek ismini belirtmediğim tüm öğretim görevlisi ve üyelerine en derin teşekkür ve saygılarımı sunarım.

ÖZET

YABANCI DİL ÖĞRETİMİ SÜRECİNDE İLETİŞİMSEL DİL ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN UYGULANABİLİRLİĞİ KONUSUNDAKİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Özkurt, Cem

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve
Öğretimi Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Ahmet ESKİCUMALI

Haziran, 2016. xii + 76 Sayfa.

Geçen zaman içerisinde Dil Öğretimi Yöntemleri birçok değişikliğe uğramış, yaşanan bu değişiklikler çoğu zaman daha iyi bir yöntemin ortaya çıkarılarak kullanılabilmesini sağlamıştır. Bu çalışmada, var olan birçok dil öğretimi yaklaşımının özellikleriyle birlikte İletişimsel öğretim yönteminin birbirleriyle olan ilişkileri de incelenmiştir. Bir öğretim yönteminin tüm bakış açıları, öğretim ve öğrenim kuramlarının doğasına bağlı olmakta ve mutlaka birlikte analiz edilmesi gerekmektedir. Buradan elde edilecek sonuçlarsa yabancı dil öğretimi sürecinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Yapılan çalışmada İletişimsel Dil Öğretim Yöntemi ve diğer Dil Öğretimi Yöntemleri arasında hangisinin daha etkin olduğu araştırılmış, ortaya çıkan sonuç İletişimsel olarak uygulanmakta olan yaklaşımların diğer yaklaşımlarla karşılaştırıldığında öğrenciler üzerinde daha etkili sonuçlar verdiği yönünde olmuştur.

Anahtar Sözcükler : Yabancı dil, Öğretim Yaklaşımları, İletişimsel Dil Öğretimi

ABSTRACT

TEACHERS' OPINIONS ON THE APPLICATION OF THE COMMUNICATIVE LANGUAGE TEACHING METHOD IN THE LANGUAGE TEACHING PROCESS

Özkurt, Cem

Master's Thesis, Institute of Educational Sciences, Department of Educational
Sciences, Subfield of Educational Curriculum and Instruction

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Ahmet ESKİCUMALI

June, 2016. xii + 76 Pages.

In the course of time, the language teaching methods changed, and these changes mostly caused the appearance of a new method and applying of it. In this study, almost all of the language teaching methods are going to be analysed and compared to each other. A single teaching method's all aspects are formally based on the nature of the teaching and learning approaches and must be analysed all together. Furthermore, the data gathered from these analysis are going to take major role in the language teaching processes. Therefore, the activities of the language teaching methods must be supported with the theoretical studies, analysed directly using within the science and can easily be reached to the best method while using the experimentality. difference between the Communicative Language Teaching and the other Language Learning methodologies and tried to find out which one was more beneficial. And a result of their research, they found that only some of the teachers used the written methods as they were, most of them created their own methodologies in the classroom.

Keywords : Language, Learning Approach, Communicative Teaching,

İÇİNDEKİLER

Bildirim	iii
Jüri Üyelerinin İmza Sayfası	iv
Önsöz	v
Özet	vi
Abstract	vii
İçindekiler	viii
Şekiller Listesi.....	xi
Tablolar Listesi.....	xii
Bölüm I: Giriş	1
1.1 Problem Cümlesi	8
1.2 Alt Problemler	8
1.2 Araştırmanın Önemi	9
1.3 Tanımlar	9
Bölüm II: Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi ve İlgili Araştırmalar	11
2.1 Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	11
2.1.1 Dil kuramı	11
2.1.2 Hedef Dil Kullanımı.....	12
2.1.3 Öğrenme Kuramı.....	13
2.2 Kavramlarla İlgili Araştırmalar	14
2.2.1 Deneyimsellik.....	14
2.2.2 İletişimsel Dil Öğretimi İçerisinde Kullanılan Bazı Etkinlik Örnekleri	15
2.2.2.1 Mekanik Alıştırmalar	15
2.2.2.2 Anlamlı Alıştırmalar	15
2.2.2.3 İletişimsel Alıştırmalar - Sınıf Etkinliği.....	15
2.2.2.4 Rol Yapma.....	15
2.2.2.5 Boşluk Doldurma	16
2.2.2.6 Özgür Konuşma.....	16
2.2.2.7 Takım Çalışması – Soru / Cevap.....	16
2.2.2.8 İletişim Kurma.....	16
2.2.2.9 Söyleşi	16
2.2.2.10 Dil Değişimleri.....	16
2.2.3 Günümüzde, İletişimsel Dil Öğretim Yöntemi Dışında Kalan ve Sıkça Kullanılan Bazı Dil Öğretim Yöntemlerinin Kısa Tanıtımı ve İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemiyle Kıyaslanmaları	23

2.2.3.1 Dil bilgisi Çeviri Yöntemi.....	23
2.2.3.2 Doğrudan Öğretim Yöntemi	26
2.2.3.3 İşitsel Dilsel Yöntem	27
2.2.3.4 Topluluk Odaklı Öğretim Yöntemi.....	29
2.2.3.5 Sessiz Yöntem.....	31
2.2.3.6 Fiziksel Tepki Yöntemi	32
2.2.3.7 Telkin Yöntemi	33
2.3 Alan Yazın Taramasının Sonucu.....	34
Bölüm III: Yöntem.....	36
3.1 Araştırma Modeli	36
3.2 Çalışma Grubu.....	36
3.3 Veri Toplama Araçları	37
3.4 Veri Toplama Süreci	38
3.5 Verilerin Analizi.....	38
Bölüm IV: Bulgular ve Yorum	39
4.1 Öğrencilere Yabancı Dil Eğitimi Verilirken İletişimsel Dil Öğretimi Yönteminin Uygulanabilirliğiyle İlgili Öğretmenlerden Nitel Gözlem İl Toplanan Bulgular.....	39
4.1.1 Bulgular.....	39
4.1.2 Yorumlar	43
Bölüm V: Sonuç, Tartışma ve Öneriler	54
5.1 Sonuç ve Tartışma.....	54
5.2 Genel Sonuç ve Öneriler	57
5.2.1 Genel Sonuç	57
5.2.2 Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler.....	59
Kaynakça.....	61
Ekler	68
Ek 1- İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemi Nitel Araştırma Bilgi Toplama Formu.....	68
Özgeçmiş.....	69

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Dil Yetisi Oluşumu	7
Şekil 2. İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemi, Yaklaşım-Tasarım-Prosedürler	16
Şekil 3. İletişimsel Yeti Oluşumu	17

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. İletişimsel Dil Öğretim Yöntemi Amaç Oluşumu	19
Tablo 2. Dil Bilgisi Çeviri, İşitsel Dilsel Ve İletişimsel Dil Öğretim Yöntemlerinin Kıyaslanması	29
Tablo 3. Katılımcıların Demografik Yüzdeleri	37
Tablo 4. Dil bilgisi Öğretiminin İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	37
Tablo 5. Grup Çalışmalarının İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	37
Tablo 6. Yanlış Düzeltmenin İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	37
Tablo 7. Akıcı Ve Doğru Konuşmanın İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	37
Tablo 8. Öğretmenin Sınıf İçerisindeki Rolünün İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	37
Tablo 9. Öğretmenin Sınıf İçerisinde Oluşturacağı Özgün Ortamın İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	37
Tablo 10. Öğrencilerin Sınıf İçerisindeki Rollerinin İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	37
Tablo 11. Öğrencilerin Sınıf İçerisinde Birbirlerinden Bağımsız Değerlendirilip Değerlendirilemeyeceğinin İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	37
Tablo 12. Öğretmenin İlgili Yabancı Dili Konuşmasındaki Eksikliklerin İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	37
Tablo 13. Öğretmenin Sosyo-Linguistik Ve Stratejik Eksikliklerinin İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	37
Tablo 14. Öğrencilerin İlgili Yabancı Dildeki Verimliliklerinin Düşük Olmasının İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	37
Tablo 15. Öğrencilerin İlgili Yabancı Dildeki Motivasyonlarının Düşük Olmasının İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri	37

BÖLÜM I

GİRİŞ

İletişimsel dil öğretim yöntemi, özellikle Avrupa ve Amerika'daki dil öğrenme isteği üzerine oluşan, çok çeşitli istekleri karşılamak için oluşmuştur. Avrupa Ortak Pazarı'nın kurulmasıyla buraya başlayan göçlerin sonucunda hızla artan bir dil öğrenme gereksinimi ortaya çıkmış buna bağlı olarak eş zamanlı biçimde çocuklara okullarda yabancı dil eğitimi verilmeye başlanmıştır (Candlin ve Widdowson,1997). Özellikle iş piyasasında özgeçmiş kuvvetlendirme ve modernleşme adına dönemine göre çok yeni bir bakış açısıyla dil eğitimi veren kurumlar ve okullar açılmaya başlanmıştır. Bu dönemde İngiltere'de geniş kapsamlı okullarda öğrencilere yabancı dil öğrenme olanağı tanınmıştır (Swan,1985).

Dil öğretim yöntemlerinin oluşmaya başlaması sürecinde, dil öğretimi sürekli olarak bilişsel değerlendirilmiş ancak zamanla sosyo-bilişsel olduğu üzerinde durulmuş, günümüzde iletişimsel yöntemin gelişmesiyle bu yöntem öğretim yöntemleri içerisindeki önemli yerini almıştır (Mitchell,1994). Bu yöntem Amerika Birleşik Devletleri'nde dilbilimci ve antropolog Dell Hymes tarafından özellikle Chomsky'nin ana dilin, dil edinimiyle oluştuğu düşüncesine bir tepki olarak ortaya konmuştur. Hymes'in (1972) "iletişim edimi" kuramı özünde yabancı dili, sosyal istekleri tanımlayabilecek belirli metinlerin kullanılması olarak içermektedir (McNamara,2000). Örneğin, yabancı dili öncelikle kendi aralarında kurdukları iletişim etkinliklerine bağlı olarak sonrasındaysa tümevaracak şekilde çıkarımla öğrenmektedirler. Bu noktada dil bilgisi üzerine yoğunlaşmanın temeliniyse yapılan çalışmalarda elde edilen deneyimlerin ve iletişimin dil bilgisi odaklı olması oluşturmaktadır (Lightbown ve Spada,1993; Ellis,1997).

İletişimsel yeti dilin doğasından birçok vurgu, söz dizimi ve anlamı bünyesinde bulundurmakta böylelikle iletişimi kuvvetlendirmektedir. Söylenmesi gereken ne ise

onun bilinmesi gerekmekte, hedeflenen dilin kültürünü algılama , anlama ihtiyacını belirli ve uygun ortamlarda kullanarak karşılıklı anlaşmaktadır (Chapman ve Routledge,2005). Bu yeti, öğrenilecek yabancı dilin toplumsal ve kültürel bilgilerini edinmeyi zorunlu kılmaktadır. Nerede , nasıl, ne zaman konuşulacağını, kiminle ,kime nasıl hitap edileceğini, karşılıklı konuşmalardaki saygı tonları ,resmi ve resmi olmayan iletişimlerdeki kullanımları öngörmektedir (Finocchiaro ve Christopher, 1983). Günlük yaşamımızda kullandığımız dili yazılı ve sözlü bir bütün olarak düşünüp yeni öğrenilecek dilin kültürel unsurlarını ele alarak sadece dilbilgisinden oluşmadığını göz önünde bulundurup iletişimsel yetiyle dil öğretim tekniğinin oluşturulması gerekmektedir (Halliday,1985).

Öğrencinin pragmatik yetisini kuvvetlendirmek için kullanılan en iyi teknikse “rol yapma”dır (Eskey,1986). Rol yapma, bilginin paylaşımı ve problem çözmeye becerisinin gelişimi, öğrencilerin kendi aralarında grup ya da eşli çalışmaları ve öğretmenleriyle kurdukları iletişimde doğrudan etkili olmaktadır. Micheal Long ve ekibinin, öğrenci grupları üzerinde, grup çalışmasının, öğretmenle karşılıklı çalışmaya nazaran ne derece yararlı olduğunu tespit etmeye yönelik, öğrencilerin yabancı dili ne kadar ve ne kalitede kullandığına dair bir araştırmanın sonucu olarak grup çalışmalarının öğrencileri miktar olarak daha çeşitli ve çoklu bir yapıda desteklediğini ortaya çıkarmıştır (George ve Michael,1964). Öğrencilerin anlık olarak kendilerini açıklayabilmek için inisiyatif aldıkları, soru sorarken ve cevap verirken yabancı dili daha çok kullandıkları anlaşılmış, her öğrencinin ayrı ayrı bir şeyler söyleyebilmesini sağlamak için sınıflar, klasik sistemdeki gibi tek düzende değil, ikiye hatta üçe bölünerek çalışmaların yapılması sağlanmıştır (Lightbown ve Spada,1993). Yine bu süreçte, kullanılan metinlerin özgünlüğü ve gerçek hayata dair iletişim aktivitelerinin çeşitliliği öğrencinin özgüvenini arttırmaktadır. Dilin yapısına odaklanmanın dil öğrenimine yardımcı olmadığını görmüş ayrıca öğrencilerin iletişimsel becerilerini ve işlevsel yeterliliklerini geliştirmeye ihtiyaçları olduğunu görmüşlerdir (Candlin ve Widdowson,1997). Hymes, iletişimsel yeterlilik kavramını geliştirmiştir. Bu durum Chomsky'nin anadilde iletişimsel kavramına karşı çıkmıştır. İletişimsel yeterlilik, “dili bilme” kavramını yeniden düzenlemiştir (Gumperz, 1973). Dilin yapısal unsurlarının yanında iletişimsel yeterliliğe göre farklı sosyal durumlara uygun olarak yapısal unsurlar kullanılması gerektiğini ortaya koymuştur.Hymes iletişimsel yeterliliğin somut bir tanımını yapmamış ancak sonraki

dilbilimciler dil öğretimine bağlı kalmıştır. Genellikle iletişimsel yaklaşım, öğretmenin öğrenciyi anlaması halinde başarılı sayılan bir yapıdır (Canale ve Swain,1980). Eğer öğretmen ve öğrenci benzer yaşam bölgelerinden geliyorsa öğretmen öğrencisinin ilk dilden kaynaklanan sorunlarını rahatlıkla anlayabilir ve ona göre davranabilir. Ancak yine de ana dili konuşan kişi hedef dili anlamakta güçlük çekebilir. Bu gözlem yeni uyarlamalara neden olabildiği gibi bu uyarlanan yaklaşıma göre hedef dilde öğrencinin verdiği tepkilere göre öğretmenin öğrenciyle etkileşimi kolaylaşabilmektedir (Hattum,2006).

Sınıf ortamında bireysellik yerine daha çok karşılıklı konuşmalara ve katılımcıların eş uyumlu çalışmalarına bağlı olarak bu yöntem içerisinde öğretmen ve öğrenciler sürekli olarak kendilerini geliştirmekte, kendilerine yeni roller bulmaktadırlar (Herman,1987). Özellikle öğrenciler birlikte buldukları grup içerisindeki arkadaşlarını dikkatlice dinlemekte, iş bölümüne önem vermekte, öğretmenin kendi çalışmalarına dahil olmasını beklememektedir. Böylelikle sorumluluk duygusunda da artış görülen öğrencinin kurduğu iletişimin kalitesi çok yüksek olmaktadır (Holliday, 1994). Doğru konuşma ve yazma üzerinde cezalandırıcı yönde durulmaması, öğrencinin kurduğu birçok cümlenin içerisinde bulunan yanlışlara rağmen kendisindeki sorumluluk anlayışıyla birlikte oluşan yanlışlar sorun yaratmamakta tam tersine öğrenciye yeni bakış açıları kazandırmaktadır (Lightbown ve Spada,1993). Buna en güzel örnek olarak karşılıklı yapılan hata düzeltme çalışmaları verilebilir (McCroskey ve Richmond,1996). Hata yapma duygusu öğrenci üzerinde sürekli bir kaygı durumu yaratmakta buna bağlı olarak da sürekli hata yapma beklentisi öğrencinin öğrenme sürecinde zorluklarla karşılaşmasına neden olmaktadır (Maltz ve Borker,1982). Yapılan hatanın öğretmen tarafından düzeltilmesi de öğrenci üzerinde öğretmenin otorite olduğu, öğrencinin kendisinin bilgisiz olduğu izlenimini uyandırmaktadır. İletişimsel Dil Öğretimi yöntemi içerisinde özellikle kurulan karşılıklı çalışma grupları içerisinde yapılan çalışmalarda bu tür kaygı ve otorite sorunları hızlıca ve kolaylıkla, tamamiyle öğrenci tarafından arkadaşça giderilebilmektedir (Ellis,1997).

Prator ve Murcia'ya göre (1979) iletişimsel edinim kuramı, bir dili bilmeyi yeniden tanımlamış, dil bilgisi odaklı yapılan çalışmaların sonucu olarak öğrenilen dil bilgisi yapısının ve kurallarının yanında bunları günlük yaşantı içindeki değişik sosyal olaylar içerisinde de düzgün şekilde kullanmaya teşvik etmiştir (Richards ve

Theodore,2001). Bu durumu Hymes'in " Kullanışsız dil bilgisi kuralları dışında da kurallar olduğu" yorumu desteklemektedir. İletişimsel dil öğretiminin etkili şekilde geliştirilmesinde Avrupa Konseyi'nin yeni bir müfredat hazırlaması da etkili olmuştur. Eğitime Konsey tarafından çokça önem verilmesi ve özellikle de Avrupa ülkelerine alınacak yeni mültecilerin durumlarında oluşacak sıkıntılara bir çözüm olabilmesi adına İngiliz dilbilimci A. Wilkins liderliğinde çalışmalar başlatılmıştır (Salkie,1990). Wilkins'e göre dil öğrenimi, geleneksel dilbilgisi ve sözcük uygulamaları yerine zaman, yer, sıklık ve miktar belirten kavramlarla ve iletişimsel becerileri arttıran şikayetçi olma, teklif sunma, inkar ve istekler şeklindeki işlevlerden oluşmaktadır (Swaffar ve Morgan,1982). Wilkins'in uygulamalarına paralel olarak Almanya'da da iletişimsel öğrenim yöntemi üzerinde çalışmalar olmuştur (Widdowson ve Howatt,2004). Jürgen Habermas öncülüğünde, özellikle o dönemde Alman eğitim sisteminin de daha özgürlükçü bir yapıya kazandırılması vurgulanarak tasarlanmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için eğitimciler, öğrencilerin istedikleri iletişim türünü seçebilmelerini sağlamak üzere yeni materyaller geliştirmişlerdir (Savignon,2000).

Bu geliştirilen materyaller daha çok dil bilgisi yapılarını çok çeşitli sosyal anlamlarla bütünleştiren ve en önemlisi öğrencinin eğitim boyunca kendi seçtiği yolda ilerleyebileceği şekilde bir çalışma yapısının içerisinde desteklenmiş aynı zamanda öğretmen yetiştirme eğitimlerinde de kullanılarak öğretmenlerin iletişimsel yönetime daha çabuk ayak uydurmaları sağlanmıştır (Scott ve Page,1982). Almanya'daki çalışmaların birebir benzeri Lancaster Üniversitesi'nde ve Nancy Üniversitesi'nde de uygulanmıştır. Yine bu dönemde, Illinois Üniversitesi'nde öğretim yöntemlerinin öğrencilere etkisini araştıran bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma, öğrencileri iletişim kurma becerileriyle ilgili cesaretlendirme ve ezberleme yapma yerine yapılar oluşturma üzerinde yoğunlaştırmıştır (Slakie,1990).

Çalışma içerisinde, iletişimsel dil öğretimi çalışmaları içerisinde bulunan öğrencilerin dil bilgisi testlerinde de diğer öğrencilerden önde oldukları ayrıca belirgin şekilde daha iyi iletişim kurdukları gözlemlenmiş ancak en dikkat çekici olanıysa başlangıç seviyesindeki öğrencilerde dahi bu durumun gözlenmiş olmasıdır (Richards ve Rodgers,1987). Çalışmanın sonucu olarak Fransız Credif Voix et Visage eğitimine yönelik iletişimsel etkinlikler ortaya çıkarılmış, böylelikle sınıflarda bağımsız bir ortam oluşmaya başlamış, öğrenciler kendi aralarında

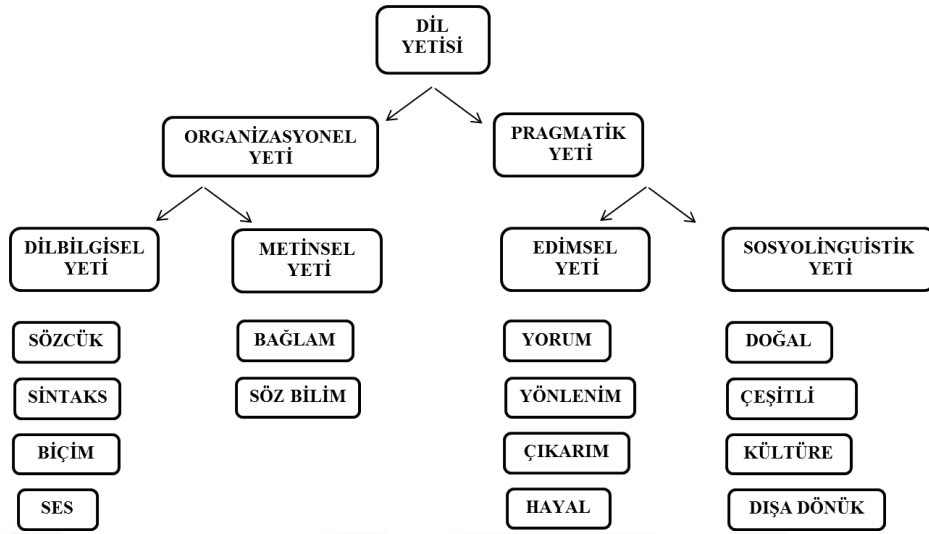
anlaşabilmek için yeni kavramlar üretmeye başlamışlardır. Benzer bir çalışma Finochiarro ve Brumfit (1983) tarafından, başlangıç seviyesindeki bir ortaöğretim öğrenci grubunda denenmek üzere “ bir öneri “ çalışması olarak planlanmıştır. Bu çalışmanın içeriği kısa süreli birçok konuşma, özellikle bu konuşmaların yapılabilmesindeki konuşma becerisinin kullanımı, soru cevap tekniği üzerinde odaklanarak özellikle öğrencinin kendi deneyimlerini aktarması üzerine kuruludur (Rardin ve Tranel,1988). Sürekli olarak diyalogların temelini oluşturan ifadeleri tekrarlama, dil bilgisinin işlevsel yanlarını öğrencinin kendisinin çıkarmasını sağlama, özellikle sözlü çeviri alıştırmalarına odaklanma da iletişimsel dil öğretim yöntemi içerisinde bu çalışma kapsamında kullanılmıştır (Finochiarro ve Brumfit, 1983).

Asıl anlamda iletişim kurmanın, dil öğrenmenin temeli olduğu düşüncesini destekleyen İletişimsel Dil Öğretim yöntemi, öğrencinin gerçek iletişimle öğrenmeye çalışmasının kendi içerisindeki doğal etkileri ortaya çıkardığını böylelikle öğrencinin dili edinerek öğrenebildiği üzerinde yoğunlaşmaktadır (McCroskey, ve Richmond 1996;Hymes,1972). Her bir değişik yöntemin diğerini etkileyerek gelişim sağlandığı düşünüldüğünde İletişimsel Dil Öğretiminin de benzer şekilde ortaya çıktığı düşünülebilir. İşitsel Öğrenme ve Dil bilgisi Çeviri yöntemleri içerisinde başarılı çalışmalar yapamayan dilbilimci ve bilim adamları bu yöntemi kurgulamışlardır (Herman,1987). Başarısızlıkların temelinde yatan görüş ise öğrencinin dili bütünüyle ve gerçek doğasıyla öğrenemediği üzerinde olmuştur. Beden dili, günlük konuşmalar gibi günlük hayatın içerisinde davranışların neredeyse hiçbirine sahip olmayan öğrenciler gözlemlenmiş buna bağlı olarak maalesef kültürün de öğrenciler arasında düzgün şekilde oluşmadığı belirlenmiştir(Savignon,2000).

Gorsuch'a göre (2000) öğretmenin öğrenme sürecindeki etkisini özetlemek gerekirse daha çok yönlendirici, danışman ya da bir rehber gibi hareket etmesi, araştırma ve gelişime özen göstererek öğrenciyi daha da becerikli ve cesur hale getirebilen bir yapı olması gerekmektedir. Sınıf öğrenci merkezli olması, öğrencinin bir arabulucu gibi davranmayı öğrenebilmesi benzer şekilde öğrencinin biraz kazanarak hemen sonrasında bir başkasına bu kazancını aktarabilmesi, sadece iyi bir dinleyici olarak kalmaması, sınıf içerisinde kendisini en başarılı duruma getirebilmesi de hedeflenmektedir (George ve Michael,1964;Finocchiaro ve Christopher,1983).

Diğer dil öğretim yöntemlerinin aksine İletişimsel Dil Öğretim yöntemi yalnızca dilin öğrenimiyle değil öğrenim süreciyle de ilgili öğrenciye birçok deneyim kazandırmaktadır (Brown,1994). Özgünlüğün çalışma sisteminin temelini oluşturması ve dilin öğreniminin iletişime daha ağırlık verilerek yapılması ve belkide en önemlisi öğrencinin sürece dahil olduktan sonraki kazanımlarını kişiselliğiyle birleştirerek yapılan takım çalışması ve benzeri uygulamalarla gelişen iletişimsel beceriler yöntemin belkemiğini oluşturmaktadır (Byram,1997). Anthony'ye göre (1963) dildeki anlamsal bütünlüğün en üst düzeyde oluşması, işlevsel iletişim çerçevesinde kurulan diyaloglar, bir sözcük ya da ifadeyi uygun bir bağlama yerleştirme, herhangi bir konuyu çevresindeki öğeleriyle birlikte ele alma temeline dayanarak, dili öğrenmenin amacının dili iletişimsel olarak kullanabilmek gerektiğini savunmaktadır (Chapman ve Routledge,2005). Etkinliğin hakim olduğu çalışma yapısı içerisinde alıştırmaların çevresel bir biçimde kendiliğinden oluşması, söyleyişin dil öğrenimindeki önemini anlaşılması, anadilin de öğretim sürecinde uygun görülen zamanlarda kullanılabilmesi , kısmen de olsa çeviri çalışmalarıyla desteklenen takım çalışmaları, okuma ve yazma çalışmalarından uzaklaşmadan ancak tamamiyle de içerisine girmeden özünde öğrencinin hedef dili iletişim süreçlerinden geçerek oluşturmasını sağlayan bir yöntemdir (Canale ve Swain,1980).

İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemi : içerik, işlev ve anlamın bir bütünlük halinde iletişimsel yetiyi oluşturduğu, deneme yanılma yönteminin sıkça uygulandığı, yanlış üzerinde odaklanmayan, akıcılığın dili öğrenebilmenin özünü temsil ettiği ve öğrencinin dile olan ilgisinin daha da çok tetiklendiği, öğrencinin diğer öğrencilerle ve öğretmenle sürekli iletişim durumunda olduğu bir süreçtir (Wilkins,1972). Geleneksel sözcükbilgisi ve dil bilgisi çalışmalarından uzak olarak öğrenciyi kendini rahat ifade edebilme ve oluşan durumları daha kolay anlayabilme konularında desteklemektedir. Hymes' göre de (1972) dil bilimi iletişim ve kültürü biraraya getiren bir yapıdan oluşmaktadır. Bu sisteme giren bir öğrenci, iletişime dayalı öğrenme teknikleri sayesinde dil öğrenmenin yanı sıra farklı insanlarla diyalog kurma becerisini de kazanmaktadır. Sistem, öğrenciye içine kapanık olma, utanma, çekinme gibi kişiyi sosyal hayattan alıkoyan olumsuzlukları aşması için olanaklar yaratmaktadır. Öğrencilerin birden fazla uğraş ile eş zamanlı ilgilenmesini destekleyecek şekilde tasarlanmış olan bu yapı, zekâ gelişimini de desteklemektedir (Colletta,2004).

Şekil 1. Dil Yetisi Oluşumu (Bachman,1990)

Konuşmanın yanında görsel teknikler ve dinlemeler ile desteklenen yabancı dil çalışmaları sayesinde beynin birçok bölgesinin aynı anda çalışması sağlanmaktadır. Böylece kişinin günlük hayatında karşı karşıya kaldığı olaylara birden fazla bakış açısı geliştirmesine imkân sağlanmaktadır (Felix,1989;Freeman,1986).İletişim kurmayı iki ana sınıfta toplayan bu yöntem, okuma ve dinleme becerilerini girdiler, konuşma ve yazma becerilerini de çıktılar olarak belirlemiştir (Lightbown ve Spada, 1993). Yapılan çalışmaların tamamında bu becerilerden hangisi kullanılırsa kullanılsın odak noktası öğrenci olmaktadır. Öğrenciden öğrenciye kurulması gereken iletişim sürecinde öğretmen gerektiği zamanlarda çalışmaya dahil olmakta, sınıf içi ortamda yapılan etkinliklerin tümünde çok gerekmedikçe iletişim sürecine katılmamaktadır (Mitchell,1994). Çalışmalar içerisinde ele alınan konuların kazanımlarına sunuş – pratik – üretim üçgeninde yoğunlaşarak ulaşılmaktadır. Bu süreç içerisinde, İletişimsel Dil Öğretim yönteminin temelini oluşturan sürekli olarak hedef dilde iletişim kurma isteği de kimi zaman yerini çok kısa bir süreliğine de olsa bazı konular üzerinde öğrencinin ana dilinde yorumlar yapmasının daha iyi sonuçlar verebileceğini göstermekte ancak bu kullanıma her zaman izin verilmemektedir (Maltz ve Borker,1982). Çalışmalar içerisinde yapılacak etkinliklerin de kimi zaman kaynak kitaplarda bulunması mümkün olmakta ancak genellikle öğretmenler sınıf içi ortamlarda öğrencilerin yaş ve bilgi seviyelerini göz önünde bulundurarak kendileri

etkinlikler oluşturmaktadırlar (Hymes,1972). Bu etkinliklerde özellikle dikkat edilmesi gereken üç önemli nokta, öğrencinin özgüvenini azaltıcı yönde olmaması ,canları sıkılmadan çalışılabilmelerinin sağlanması ve takım içi çalışmaların oluşturulmasıdır (Savignon,2000). Yapılacak etkinliklerin günlük yaşantıya uygun olup olmaması da bu süreç içerisinde çok önemli olmaktadır.

1.1. PROBLEM CÜMLESİ

Bu araştırmanın temel problemi yabancı dil öğretimi sürecinde İletişimsel Dil Öğretimi Yönteminin uygulanabilirliğini yabancı dil öğretmenlerinin görüşleri alınarak incelemektir. Yabancı dil öğretimiyle ilgili birçok kavram alan yazın içinde bulunmakta ve kullanılan dil öğretim yöntemleriyle ilgili oluşturulan birçok anlam ve kavram kuramsal çerçevelerde ele alınmaktadır. Yabancı dil öğretimi içerisinde görev almakta olan orta ve yüksek öğretim öğretmenlerinden oluşan bir örneklemin özellikle seçilmesi iletişimsel yaklaşımın doğasına uygun olmakta, ne kadar uygulanabileceği konusunda en uygun dönütleri verebileceği düşünülmektedir. Bu çalışmanın özünü oluşturabilecek şekilde bilimsel araştırmanın bir sorusu şeklinde sormak gerekirse :

Öğrencilere yabancı dil eğitimi verilirken İletişimsel Dil Öğretim Yöntemi ne kadar uygulanabilir olabilmektedir ?

1.2. ALT PROBLEMLER

1.2.1. Öğrencilere yabancı dil eğitimi verilirken İletişimsel dil öğretim yönteminin ne kadar uygulanabilir olabileceğini belirlemeye yönelik alt problemler

1.2.1.1. İletişimsel dil öğretimi yöntemi içerisinde dil bilgisi öğretiminin rolü ne kadar olmalıdır ?

1.2.1.2. İletişimsel dil öğretimi yöntemi içerisinde grup çalışmalarının önemi ne kadar olmalıdır ?

1.2.1.3. İletişimsel dil öğretimi yöntemi içerisinde akıcı ve doğru konuşmaya bağlı yanlış düzeltme ne kadar yapılmalıdır ?

1.2.1.4. İletişimsel dil öğretimi yöntemi içerisinde öğretmenin sınıf içindeki rolü ne şekilde olmalıdır?

1.2.1.5. İletişimsel dil öğretimi yöntemi içerisinde öğrencilerin rolleri ne şekilde olmalıdır ?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Dil öğrenimi ya da daha geniş kapsamda yabancı dil öğrenimi insan yaşantısında çok önemli bir yere sahiptir. Buna bağlı olarak dil öğrenimi sürecinin ne şekilde gelişeceği insanlık için sürekli değişiklik arz etmektedir. Zaman içerisinde oluşmuş birçok dil öğretimi yöntemi başlangıçta birer kavram, sonrasında yaklaşım ve en sonunda yöntem haline gelene kadar sayısız değişikliğe uğramıştır. İletişimsel yaklaşım da bunlardan birisidir ve insanın varlığına belki de en çok uyum sağlayıcı olabilmektedir. İnsanın doğasına, en temelde iletişim kurma becerisine en yakın olanı hatta adını dahi taşıyor olması gerçekten ne derece ileri düzeyde kullanılabileceğini araştırmayı da beraberinde irdelemektedir. Günümüzde okul ya da eğitim veren herhangi bir yerde uygulanacak öğretim yönteminin öğrenci üzerindeki etkilerinin araştırılması gerekmektedir. Bu kapsamda, bu çalışma içerisinde İletişimsel Dil Öğretimi yöntemi detaylı şekilde uygun örneklem içerisinde incelenmiş, uygulanabilirliği bilimsel veriler yardımıyla ne derecede sağlanabilecek bulunmaya çalışılmıştır.

1.4. TANIMLAR

İletişimsel Yaklaşım : Özünde, iletişim olgusunu asıl anlamında olduğu gibi kullanan dil öğretimi kavramıdır (Hymes,1972). Öğrenci gerçekten iletişim içerisinde bulunarak dil öğrenimine zorlandığında, kendi içerisinde, doğasında sahip olduğu yetiye bağlı olarak stratejiler geliştirmekte ve bunları dilin kullanılması sürecinde uygulamaktadır.

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ

2.1.1. Dil Kuramı

Hymes'in 1970'li yılların başında iletişimsel yetinin dil öğretimini kuvvetlendirdiği teziyle ortaya çıkmıştır. İletişimin dil öğretimini kuvvetlendirdiği iddiası Chomsky'nin edinim kuramıyla ters düşmesine karşın bir gereksinim olarak görülmüş, iletişimin insan hayatındaki yeri ve önemi tartışmasız olduğundan kısa sürede öğretim süreçlerinde temel unsur olarak kullanılmaya başlanmıştır (Pham, 2007). Chomsky'e göre dilbilimi, uygun bir konuşma dinleme ortamı olduğunda insanın kendi içinde dilin dilbilgisi kurallarından, sınırlardan, yanlışlardan, heves ve isteklerden hemen hiç etkilenmeksizin oluşmaktadır (Chomsky,1965).Çağdaş dilbilimin ünlü kuramcılarında birisi olan Chomsky, dilin içerisindeki kendine has doğayı iki kavrama ayırarak üretimsel dönüşümlü dil bilgisi kuramını açıklamaya çalışmıştır (Temizöz,2008). Bunlardan biri yeti diğeri edim kavramlarıdır (Scarcella,Anderson ve Krashen,1990). Burada yeti kavramıyla bir dilin alt yapısının, yani bir dil sisteminin insanın beyinde veya zihninde nasıl işlediğini, nasıl çalıştığını kavramaya, anlamaya yarayan bir mekanizmanın olduğu, edim kavramıyla da o dilin günlük hayatta uygulanışı, yazılı ve sözlü iletişim ortamlarında kullanılışı anlatılmak istenmektedir (Celce-Murcia ve Hilles,1988). Son yıllarda bu kavramlarla dilin doğasını açıklamanın yetersiz olduğu ve bunun yanına bir de İletişimsel Yeti adı verilen üçüncü bir boyutu eklemenin uygun olacağı görüşü ağırlık kazanmıştır (Doye,1995;Demirel,1990).

Hymes'e göreyse dil, ne kadar iletişim kurulması gerekiyorsa o kadar gelişmektedir (Mangubhai,Marland,Dashwood ve Son,2004). Böylelikle çevresiyle daha çok

iletişim kurmaya çalışan bir kimsenin dil öğrenim miktarıyla, kurmaya çalışmayan bir kimseninki aynı olmayacaktır (Rollman,1994). Kültür ve iletişimin birlikte öğrenilmesi gerektiği de yine bu yaklaşım sonucu oluşmuştur. Savignon'a göre (2002a) iletişimsel yetiyi edinen bir kimse açısından ; her hangi bir olay ya da durum formal olarak mümkün m değil mi eğer mümkünse ne lde mümkün, yine bu olaya ya da duruma mevcut uygulama araçları dahilinde ulaşılabilir mi eğer ulaşılabilirse ne lde uygulanır, bir Şey ,kullanıldığı ve değerlendirmeye tutulduğu içerik açısından uygun (uyumlu, mutlu, başarılı) mu eğer uygunsu ne lde uygun yine bir Şey gerçekten yapılmakta, gerçekten uygulanmakta mı eğer uygulanıyorsa ne lde uygulanıyor, ve yaptıkları neyi içermekte sorularına cevaplar arayarak ulaşabildiklerini buradaki kavramlar açısından dilin kullanımı için hem bilgi hem de yetenek edinerek ortaya koymaktadır (Hymes,1972;Galloway,1993).

Richards'a göre (2006) iletişimsel yöntem, ğretim yöntemleri içerisinde ayrıntılara girmeyen, belirli kurallar bütünlüğüne sabitlenmemiş bir yapıdan oluşmaktadır. Doğrudan hedef dile odaklanarak, sürekli iletişim durumunda ana dili olabildiğince az kullanan, sadece içeriğin öğrenilmesine değil işlevlerin de öğrenilmesini destekleyen, öğrencinin kendi kişisel gelişimini takım çalışmalarıyla arttırmaya dönük, sınıf içinde olduğu kadar sınıf dışında da etkin dil öğrenimi etkinliklerini de içinde barındırmaktadır (Akram ve Mehmood,2011). David Nunans'a göre (1996) iletişimsel dil öğreniminin zellikleri Őyledir : Hedef dilde etkileşim yoluyla iletişim için öğrenme, vurgudur. Burada Nunans'ın belirtmek istediği ,öğrenilmek istenen dili iyi öğrenebilmek için o dille bir etkileşime geçmiş olmak gerektiğidir. ğrenme durumuna özgün metinlerin tanıtılması ki bu tanıtım öğrenciler için fırsatlar sağlanması ve odaklanmaları için gerekli olmaktadır (Nunan,1991).

2.1.2. Hedef Dil Kullanımı

Ellis'e göre (1996) bir dili öğrenebilmek için hedef dili kullanan insanlarla iletişim kurulması gerektiğini yani hedef dilin genel kurallarını, nerede , ne zaman, hangi insanlarla nasıl konuşulacağını, onlarla iletişim kurarak öğrenilmesi ve öğretilmesi gerektiğini savunan bu yöntem içerisinde, her ğrenci kendi yaptıklarıyla değerlendirilir ve kendinden sorumludur. Sadece hedef dilin dil bilgisi kurallarını öğrenmekle kalmamaktadır (Vasilopoulos,2008). Sınıf düzeni, klasik sınıf

düzeninden farklı olarak yapılan çalışmalara uygun şekilde düzenlenir. Öğrenciler, öğrendiklerini öğretmenleriyle konuşmak yerine aynen kendileri gibi öğrenenlerle paylaşarak birbirlerine de yardımcı olurlar. Yapılan hatalar üzerinde hemen düzeltme yapmaktansa ki bu öğrencinin şevkini sıklıkla kırmaktadır, bekleyip sadece gerçekten gerekli yerlerde müdahale edilmesi yöntemin önemli özelliklerinden birisini oluşturmaktadır (Liao,2000).

2.1.3. Öğrenme Kuramı

İletişimsel Dil Öğretimi çalışmaları içerisinde öğrenme kuramıyla ilgili olarak Brumfit, Johnson, Littlewood ve benzeri bu yöntemi ortaya koyarak geliştiren bilim adamları tarafından neredeyse hiç bir araştırma ve incelemeye yer verilmemiş, uygulama yapılmamıştır (Lightbown ve Spada,1993;McCroskey ve Richmond, 1996). Sadece kısmi olarak, kendi çalışmaları dahilinde yapılan bazı uygulamalar içerisinden bir kısım unsurlar çıkarmak mümkün olmaktadır. İletişim prensibi bu unsurlardan birisi olarak tanımlanabilir (Mitchell,1994). Gerçek iletişim temeline dayanan etkinliklerin öğrenmeyi ilerlettiği düşünülebilir. İkinci bir unsur da görev prensibi olarak gösterilebilir. Dilin, anlamlı görevler yerine getirme gerektiği için bu yönde uygulanacak etkinlikler de öğrenmeyi geliştirmektedir. Diğer bir unsur anlamlılık prensibi olarak adlandırılabilir (Mangubhai,Marland,Dashwood ve Son, 2004). Eğer dil, öğrenene anlamlı gelebiliyorsa öğrenme sürecini olumlu yönde desteklemektedir. Öğrenme etkinlikleri, çalışmanın sonucunda öğreneni (sadece dil kalıplarının mekanik tekrarı yerine) anlamlı ve gerçekçi dil kullanımı olayına ne ölçüde iyi katabildiklerine göre belirlemektedir. İletişimsel Dil Öğretimi uygulamalarında (Littlewood,1981;Johnson,1982) bu seçimlerin ne kadar uygun yapıldığına dair ilginç sonuçlara ulaşılmıştır.

İletişimsel Dil Öğretimi üzerine yapılmış daha yakın tarihli çalışmalar da bu yaklaşıma uygun duruma getirilebilir yeni dil öğrenme süreçlerini tanımlama girişimlerini de ortaya çıkarmıştır. Savignon'a göre (1983) ikinci dil edinimini, dil öğrenme kuramının bir kaynağı olarak araştırmakta ve dil öğrenimindeki dilsel, toplumsal, bilişsel ve kişisel değişkenleri göz önünde bulundurmaktadır. İletişimsel Dil Öğretimi ile doğrudan ilişkili olmayan akademisyenlerden Krashen (1978) İletişimsel Dil Öğretimi kuralları ile uyum içinde olduğu belirtilen kuramlar

geliştirmiştir. Örneğin, Krashen yaptığı çalışmalardan bir çıkarım olarak, edinimi dil yeterliliğini geliştirmede temel süreç olarak görmüş ve bu süreci de öğrenme olayından ayrı tutmuştur. Edinim, dili gerçek iletişim için kullanmanın bir sonucu olan ve bilincin kontrolünün dışında oluşan, hedef dil sisteminin gelişmesi anlamını taşımaktadır (Maltz,Borker ve Ruth,1982). Öğrenme ise öğretme olayından kaynaklanan bilinçli dil bilgisi kavramlarının ifadesidir ve kişiyi edinme olayına götürememektedir. Anlık dil kullanımında tümceler üretmek için gereksinim duyulan şey edinilmiş olan sistemdir (Neuner,1995;Nunan,1989). Öğrenilmiş olan sistem sadece edinilmiş sistemin üretiminin bir denetçisi olarak işleyebilmektedir. Krashen ve benzeri diğer ikinci dil edinimi kuramcıları,dil öğreniminin dil becerilerinin alıştırmasının yapılarak değil dili iletişim için kullanım yolu ile gerçekleştiğini vurgulamaktadırlar (Senemoğlu,1983).

2.1.4. Deneyimsellik

1930 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde yayımlanan Ulusal Öğretim Programı içeriğinin özünde her okulda özellikle seçilerek belirlenmiş deneyimsel çalışmalardan oluşan müfredatların kullanılması uygun görülmüştür (Prator ve Murcia,1979). Bu müfredatla birlikte dil öğrenimi içerisinde insancıl yaklaşımında ön planda tutulmasına destek verecek şekilde, her bireyin kendine özgü istek, arzu, tür ve gereksinimlerinin olduğu, bunların tamamına uygun bir öğretim yöntemine gerek duyulduğunu belirten Applebee (1974), öğretmenlerin sınıf içi ortamında bulunan öğrencilerin bu tür gereksinimlerine uygun olacak şekilde hareket etmeleri gerekeceğini belirtmiştir. Buradan yola çıkarak dilin bir yol gösterici olduğu, anlamsallığı ifade etmekle yükümlü olduğu, asıl amacınınsa etkileşimle birlikte iletişim sağlamak olduğu anlaşılmaktadır (Rardin ve Tranel,1988). Dilin yapısallığı kendi içerisindeki işlevselliğini ve iletişimselliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu noktada İletişimsel Dil Öğretim yöntemi,deneyimsellik ve işlevsellik sayesinde ezberden uzak durmaktadır (Hymes,1972).

Bu yöntem içerisinde kullanılan bazı etkinlik türleri :

- Metinsel
  - Boşluk doldurma
  - Paragraf okumaları

- Mekanik alıştırmalar
- Kayıt kullanımı
- Görevsel
  - Rol yapma
  - Oyun kartları
  - Söyleşi
  - Takım çalışmaları
  - Anket, araştırma
- Gerçek nesnel
  - Dergi, gazete, meyve, sebze her türlü nesne kullanımı

Bu tür çalışmaların dışında, iletişimsel dil öğretimi yöntemini kullanan birçok kurum ve kuruluşta daha değişik bazı etkinlikler de kullanılmaktadır (Savignon,2002b). Dil bilgisi üzerinde kısa sınavlar, ödev olarak verilip hazırlanması istenen iletişim üzerine olmayan bazı alıştırmalar gibi geniş çaplı olmayan kısa etkinlikler bunlara örnek olabilmektedir. Willian Glasser'in “ kontrol teorisi” de bu süreç içerisinde çok önem kazanmaktadır (Temizöz,2008). Bu teoriye göre kendini güçlü hisseden öğrencinin üstesinden gelemeyeceği sorun yoktur ancak öğrenci kendini güçlü hissetmedikçe de davranışlarında istenen değişiklik başarılı şekilde yapılamamaktadır (Warschauer ve Kern,2000). Bu yüzden iletişimsel dil öğretimi yöntemi içerisinde öğretmen öğrencinin sesini duyurabileceği türde etkinliklere yer vererek onun özgüvenini arttırmakta ve böylelikle istenen davranış değişikliğini sağlayabilmektedir (Savignon,2000).

2.1.5. İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemi İçerisinde Kullanılan Bazı Etkinlik Örnekleri

2.1.5.1. Mekanik alıştırmalar

Ahmet dün İstanbul'a _____ (gidiyor / gitti).

Yarın saat 4'de evimi _____ (temizleyeceğim / temizledim).

2.1.5.2. Anlamalı alıştırmalar

Haftasonu sabahleyin _____ gideceğim. Öğleden sonra da _____ yapacağım bu yüzden akşama kadar sana _____ edemem.

2.1.5.3. İletişimsel alıştırmalar - Sınıf etkinliği

Arkadaşlarınıza hobileri ve ilgi alanlarının neler olduğunu sorarak notlar alınız.

2.1.5.4. Rol yapma

Eğitime yardımcı bir kitabın herhangi bir ünitesinin içerisinde bulunan karşılıklı konuşmaları özellikle konuşmayı yapanın kendisinin yerine geçerek tiyatro oynuyormuş gibi canlandırma

2.1.5.5. Boşluk doldurma

Konuşmalardaki boşlukları takım arkadaşınıza sorarak ve kendi cevaplarınızı vererek doldurunuz.

A: _____'nın (bir şarkıcı) hakkında ne düşünüyorsunuz ?

B: _____'yı beğenerek dinlerim.

2.1.5.6. Özgür konuşma

Bir dizi soruya önce kendi cevaplarınızı verip, daha sonra sınıftaki diğer öğrencilerin cevaplarıyla kıyaslanarak ortak olanları ve farklı olanları tartışma.

A: En sevdiğin renk nedir ?

B: Yeşil, ya senin ?

A: Benimki de yeşil, bütün kıyafetlerim mavidir.

2.1.5.7. Takım çalışması – soru / cevap

Karşılıklı olarak sorular sorarak cevap veriniz.

A: Isık çalabilir misin ?

B: Çok iyi değil, ya sen ? Çalabiliyor musun ?

2.1.5.8. İletişim kurma

Örnek karşılık konuşmayı önce dinleme, sonrasında karşılıklı konuşarak canlandırma.

2.1.5.9. Söyleşi

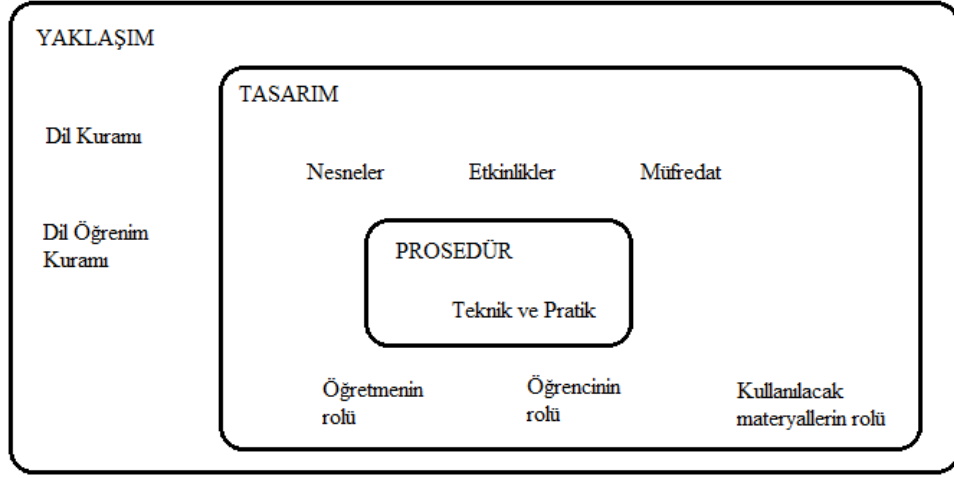
Öğrencileri önceden belirlenmiş konulardan herhangi birisi çevresinde toplayarak olumlu ve olumsuz gözlemleri karşılıklı olarak görüşlerini sunma ve savunmalarını sağlama.

2.1.5.10. Dil değişimleri

Richards'a göre (1981) yabancı dil öğretiminde kullanılacak bir yöntem, kendi içerisinde yaklaşım, tasarım ve prosedürlerden oluşmaktadır. Yaklaşım, dilin doğası hakkında kaynak oluşturan ve dil öğretiminin temel özelliklerini ve uygulamalarını bilgi ve dil kullanımının herhangi birşeyin şeklen mümkün olup olmadığını, uygun olup olmadığını, yapılan bir konuşmanın içeriğinin bağlamla ilgisinin uygun olup olmadığını, gerçekte nasıl uygulamalar gerektiğini inceleyen; tasarım, dilin oluşumunu ve şekillenmesini, içeriğin oluşumunu, öğrenme ve öğretme etkinlikleri içerisinde öğretmen ve öğrencilerin rollerini belirleyen; prosedürlerse yaklaşım ve tasarımla gelişen teknik ve deneyimlerin bütünlüğünden oluşturmaktadır (Bachman, 1990;Widdowson ve Howatt,2004). Firth'e göre dil öğrenimi sosyokültürel yapı içerisinde geniş bir katılımcı kitlesine ve bu kitlenin her bir üyesinin farklı davranışlarına, inançlarına, ne tür konuşmaları istediklerine ve ne çeşit sözcükleri kullanmaya eğilimli olduklarına kadar uzanan çok yönlü bir içerikten oluşmaktadır (Chapman ve Routledge,2005).

İLETİŞİMSEL DİL ÖĞRETİMİ YÖNTEMİ

YAKLAŞIM - TASARIM - PROSEDÜRLER

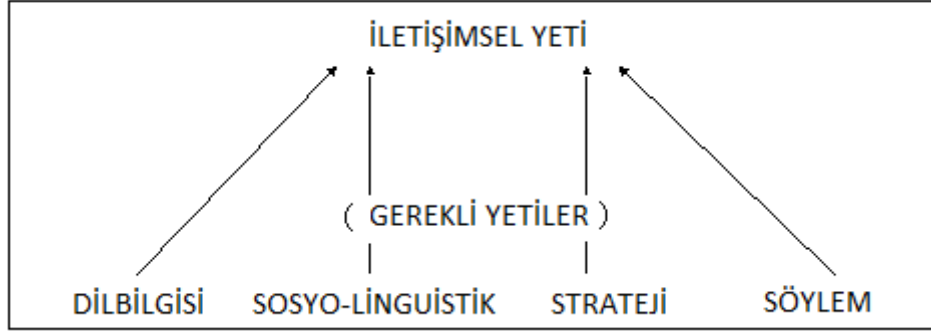

Şekil 2. İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemi, Yaklaşım-Tasarım-Prosedürler,
(Richards ve Rogers,1986)

Dil öğretiminin doğasıysa gerçek iletişim içeren etkinlikler, anlamlı iletişim içeren dil bilgisi ve belkide tamamından önemlisi öğrenciye anlamlı gelen yabancı dilin hangisi olduğunu belirleyebilme özelliklerinden oluşur (Rardin ve Tranel,1988; Finocchiaro ve Christopher,1983). Yaklaşım içerisinde işlevsellik ön plana çıkmakta, dilin kullanımını nesnelere alma mantığıyla araçsal işlev, davranışları düzenleme adına düzenleyici işlev, başkalarıyla iletişim kurma çerçevesinde etkileşimsel işlev, kişisel duygu ve düşünceleri ifade etme adına kişisel işlevi, öğrenme ve keşfetme becerileri için buluşsal işlev, hayal gücü açısından hayal gücü işlevi, bilgiyi paylaşma adına tanıtım işlevlerinden oluşmaktadır (Halliday,1985).

Bu işlevler hedef dil öğreniminde özellikle sınıf arkadaşlarını tanımak için sorular sorma, kendinden, aileden bahsetme, ortak bir noktada buluşulabildiğini gösterme ve benzeri şekilde birçok durumu açıklayıcı şekilde kullanılmaktadır (Freeman,2006). İletişim yetisinin kazanılmasında dil bilgisi, söylev, sosyolinguistik ve stratejik yetilerin etkin olduğunu belirten (Canale ve Swain,1980), dil öğretiminin amacını da dil bilgisi, sesbilgisi, sözcük bilgisi ve semantik hakkında bilgi verebilmek, kullanılacak dil ve dilin dışında kalan sosyal bağlamla ilgili bağlantı kurabilmek, bir

karşılıklı konuşmayı ne şekilde başlatıp ne şekilde bitirebileceğini belirleyebilmek olarak belirtmişlerdir.

Şekil 3. İletişimsel Yeti Oluşmu, (Canale ve Swain,1980)

İletişimsel dil öğretim yöntemi içerisinde öğretmen öğrenciye olabildiğince çok doğruluğu ya da yanlışlığı önemsiz cümle kurdukmakta, sadece bilgi sahibi birisi olarak gözükmemekte, istenilen iletişim boyutunu oluşturan ve geliştiren taraf olmak zorunda olan, işleri kolaylaştırıcı, bağımsız bir katılımcı, gerektiğinde yardımcı bir analist, bir çeşit danışman, takım şefi benzeri bir yapıda olmaktadır (Gumperz,1954).

Canale'e göre (1999) stratejik yeterlilik, kurulacak olan iletişimin sözbilimsel verimliliğini arttırmaktadır. Bu özellik, diğer üç özellik olan dil bilgisi, sosyolingvistik ve söylevden farklı olarak anlamsallığın üzerinde yoğunlaşmakta ve çalışmaların etkinliğini yükseltmektedir (Colletta,2004;Cook,2003). Yabancı dil becerisi düşük düzeyli öğrenciler, stratejik özellikten çokça yararlanmakta, çalışmalar sırasında beden dili, yaklaşım ve karşılıklı konuşmalarla bu çalışmalardaki verimliliklerini daha ileri götürebilmektedirler (Canale,1999). Birçok çeşitli amaca dönük şekilde kurulabilecek iletişimin yanı sıra katılımcılara ve hazırlanacak ortamlara göre de şekillendirilebilecek karşılıklı konuşmalar, anket çalışmaları, röportaj benzeri çalışmalar da zengin bir içerik oluşturmaktadır (Cummins ve Swain, 1983).

Öğrencilerse sınıf ortamı içerisinde bireysellikten daha çok takım çalışmasına yönelik etkinlikler yapmakta, öğretmeni kendine bir model olarak almayı takım arkadaşlarıyla en uyumlu şekilde çalışarak ortama uyum sağlamaktadırlar (Celce-Murcia ve Hilles,1988;Chapman ve Routledge,2005). Bu noktada iletişimsel dil öğretimi yönteminin müfredat kısmı da çok önem kazanmaktadır. Dil bigisi, beceri, işlev ve görev temelli olmak üzere dört bölümden oluşan ana müfredat kendi içerisinde beceri temelli olanlar : dinleme, konuşma, yazma ve okuma çalışmalarından, işlev temelli olanlar : Selamlaşma, kendini tanıtmaya ve hikaye anlatma çalışmalarından, görev temelli olanlarsa : problem çözme ve değişiklikleri bulabilme çalışmalarından oluşmaktadır. Sınıf ortamı etkinliklerini içeriğe bağlı kalacak şekilde sınırsız sayıda yapılabilecek , metin temelli, görev temelli ve gerçek nesnelere kullanılarak yapılan çalışmalar oluşturmaktadır (Richards ve Rodgers, 2001).

Tablo 1. İletişimsel Dil Öğretim Yöntemi Amaç Oluşumu, (Richards ve Rodgers, 2001)

İLETİŞİMSEL DİL ÖĞRETİM YÖNTEMİ		
Amaç	Alt Amaçlar	Alt Amaçların Özellikleri
Sınıfta bulunan öğrencilerin gereksinimlerine uygun olacak şekilde sınıf içi dinamikleri iletişimsel yeti boyutunda oluşturmak	1. Öğrencilerin gereksinimlerinden başlar 2. Sınıf ortamına ve düzenine göre şekillenir	1. Öğrenci gereksinimlerine uygun planlama. 2. Özgüveni artırma. 3. Öğretmen öğrencinin davranışlarına destek olur. 1.Kullanılması gerekenlerin de ötesinde kullanım. 2. Öğrencilerin takım çalışması içinde olmaları. 3.Birçok yardımcı yetiyle de hareket etme .

4 bölümden oluşan bir iletişimsel çalışma örneği :

Bölüm-1 : Öğretmen temel bir dil bilgisi ya da sözcük bilgisi konusunda bilgilendirme yaparak öğrencilerin kendi aralarında bu konuyla ilgili kontrollü uygulamalar yapmalarını ister, bu süreci denetler.

Bölüm-2 : Öğrenciler kendi aralarında uygulamalara devam ederken öğretmen uygun gördüğü yerlerde araya girer, gerekli düzeltmeleri yapar.

Bölüm-3 : Öğretmen öğrencilerden çalışmanın başında anlattığı konuyla ilgili kendi yorumlarını içeren dil bilgisi ya da sözcük bilgisinin çıktılarını ister. Bu sırada ilginç bulduğu kısımları öğrencilere belirtir. Yapılan yanlışlıkların üzerinde özellikle uzunca süre durmadan çalışmaya devam eder. Çalışma sürecinde öğrenciler uygun görmedikçe öğretmen çalışmaya katılmaz.

Bölüm-4 : Öğretmen geri besleme olarak çalışmalar sırasında yapılan yanlışlıkları öğrencilerle paylaşır.

Tüm bu belirtilenlerle birlikte öğrencide esas olarak oluşturulmak istenenlerse dili akıcı konuşabilmesi, sınıf ortamını dış dünyaya yansıtabilmesi, daha doğru yapılardan oluşan dil bilgisi kullanımı, dilin yapısallığını küçük parçalara bölerek öğrenmeye çalışması, dili doğal haliyle kullanabilmesi, takım arkadaşlarından duyduklarını günlük hayata geçirmesi, öğretmene bağlı kalarak yapılabilecek etkinliklerin sayısından çok daha fazlasını öğrencinin kendisinin üretebilmesi, motivasyondaki hızlı yükseliş, dili akıcı konuşabilmeyi kendi içerisinde hissederek oluşturabilmesidir (Coates,1998;Colletta,2004). Dil bilgisi kurallarına detaylı şekilde odaklanmama bu yöntem içerisinde bir dezavantaj olarak görülsede, öğrencinin iletişimi öğrenmesiyle oluşan motivasyon ve zamanla iletişimi etkin olarak kullanması daha çok öne çıkan avantajlar olmaktadır (Larsen ve Freeman,2004). Zayıf ve güçlü olmak üzere iki türü bulunan iletişimsel dil öğretimi yönteminin, zayıf türü yabancı dili yalnızca iletişim kurabilecek kadar öğrenme üzerine kurulu olup, güçlü türü dilin iletişim yetisiyle öğrenildiği üzerinde yoğunlaşmaktadır. Chomsky'nin tersine, beynin içerisinde ham verinin bulunması ve onun dışı vurumu olarak değil, dil sisteminin tetiklenip geliştirilerek oluştuğu şeklindedir (Doyé,1995).

Hymes'e göre (1972) iletişimsel yeti kazanan birey, dilin kullanımı için hem gerekli bilgiyi hem de gerekli beceriyi ortaya çıkarmaktadır. Dilin işlevselliğinin daha çok

ön plana çıktığı bu durumda Littlewood (1981), işlevleri, işlevsel iletişim etkinlikleri ve sosyal etkileşim etkinlikleri olarak iki gruba ayırmıştır. İşlevsel etkinlikler, bir dizi resmin kıyasla incelenmesi, aralarındaki farklar ve benzerliklerin tartışılması, harita ya da benzeri resimlerin içerisindeki eksiklikleri ortaya çıkarma şeklinde, sosyal etkileşim içinse çeşitli diyaloglar, karşılıklı konuşma ve münazara çalışmalarından oluşmaktadır (Felix,1989;Gorsuch,2000).

Toplumsal dilbilime yeni bir bakış açısı getiren Gumperz ve Hymes'in kullandıkları yeni metoda "iletişimin etnografyası" denilmiştir (Ha,2008;Hiep,2005). Gumperz'in kendi yaklaşımına ise etkileşimsel sosyolinguistik adı verilmiştir. Sosyodilbilim, söylemlerin değişkenliklerini analiz eden ve toplumun sosyal düzen ile nasıl bir ilişki içerisinde olduğunu , topluluk içinde söylemlerin nasıl değiştiğini ve bununla ilgili yapılan çalışmaları incelemektedir (Maltz ve Borker,1982). Bu yöntem içerisinde, Gumperz, Hymes'in topluluklar arası konuşma farklılıklarına bakarak çalışmalarının bir kısmını bunun üzerine inşa etmiştir (Gumperz,1973). Gumperz, kişinin kendi dilini anlaması halinde hedef dilde çalışma yaptığı zaman o dili anlayacağını savunmakta ayrıca o dili öğreten kişinin de sadece o dilin dil bilgisi kurallarına hakim olmasına gerek olmadığını, önemli olanın öğreten kişinin düzgün, akıcı, doğru bir şekilde konuşabilmesi olduğunu savunmaktadır (Hiep,2005). Bu yönüyle dil, sosyal iletişimin ve kişiler arasındaki kurulan bağların oluşturulmasında önemli bir araç olarak kullanılmaktadır.

1900'lü yılların ortalarından günümüze kadar dil öğretimi sürecinde birçok yeni yöntem oluşturulmuş ve bunların neredeyse tümü uygulanmıştır (Rardin ve Tranel, 1988). Günümüzde gelinen noktadaysa, sahip olunan birçok teknolojik ve diğer türlü yeniliğe rağmen dil öğretiminde karşılaşılan güçlüklerle geçmişte olduğu şekilden değişik bir şekilde çözüm neredeyse hiç bulunamamakta, dil öğretimi içerisinde oluşan birçok sorun halen varlığını devam ettirmektedir (Rollman,1994). Bu sorunların çözümüne yönelik olarak sürekli bir yöntem geliştirme çabası sürmektedir. Yöntem kavramınaysa bir tanımlılık getirebilme adına çaba gösteren ilk bilim adamı Edward Anthony olmuştur. Anthony, yaklaşım, yöntem ve teknik terimlerine birlikte açıklık getirmektedir (Anthony,1963). "Yaklaşım, dil öğretiminin ve öğreniminin doğasına ilişkin bir dizi birbirine bağlı hipotezden oluşmaktadır. Kendi kendini kanıtlar nitelik taşımakta ve öğretilecek konunun doğasını tanımlamaktadır (Salkie,1990). Yöntem, seçilen yaklaşım ile uyum içinde olan ve bu

yaklaşımına dayanan dil malzemesinin düzenli sunuluş plânıdır (Scarcella, Anderson ve Krashen,1990). Yaklaşım kendi kendini kanıtlar nitelik taşıırken yöntem sonuca yönelik özelliklerden oluşmaktadır.Bir yaklaşım bünyesinde bir den çok yöntem barındırabilir. Tekniklerse uygulamalara yönelik özellikler taşımaktadırlar. Daha çok sınıf içi ortamında gerçekleşenlerle ilgilendirilmektedirler. En güzel tanımsa, belirlenmiş bir hedefe ulaşmak için kullanılan bir yol, strateji ya da plânlar olarak adlandırılmalarıdır. Teknik, her zaman yöntemle doğrudan , yaklaşımlaysa dolaylı olarak ile uyum içinde olmalıdır (Prator ve Murcia,1979;McCroskey ve Richmond,1996).

2.1.6. Günümüzde, İletişimsel Dil Öğretim Yöntemi Dışında Kalan Ve Sıkça Kullanılan Bazı Dil Öğretim Yöntemlerinin Kısa Tanıtımı ve İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemiyle Kıyaslanmaları

2.1.6.1. Dil bilgisi çeviri yöntemi

Son yıllarda dünya genelinde yabancı dil öğretme ve öğrenme alanlarında belirgin değişiklikler gözlenmeye başlanmıştır (Lightbown ve Spada,1993). 20'nci yüzyılın ilk kısmından itibaren yabancı dili çağdaş şekilde öğretebilme yöntembilimi ortaya çıkmış, bu yöntembilim yeni öğrenme ve öğretme tekniklerini belirli kurallar çerçevesinde biraraya getirerek günümüzde uygulamalı dilbilimi kavramını oluşturmuştur (Mora,2012). Uygulamalı dilbilimi içerisinde, ilk başlarda daha çok okuma ve yazma eğitimleri yer alırken son dönemlerde oluşan yeni gereksinimlere bağlı olarak, aslında insanın en temel antropolojik özelliği olan konuşma isteği öne çıkmaya başlamıştır. Böylelikle dilbilimi kavramı daha belirgin duruma gelmiş ve yapılan çalışmalarla birlikte ortaya yeni kavramlar çıkarılmıştır (Richards ve Rodgers ,1986).

Yine bu süreç içerisinde, eğitim kurumlarındaki yabancı dil sınıflarında öğrenciler genellikle çok fazla yazma ve hemen hiç bilmedikleri sözcüklerin çevirisiyle uğraştırılmış, buna bağlı olarak öğrenci pasifleşmiştir (Mitchell,1994). Buna benzer şekilde sıklıkla dil bilgisi kuralları üzerinde yoğunlaşma, bir dizi sözcüğü sürekli listeler halinde kullanmaya çalışma ve yoğun çeviri çalışmaları ki bu çalışmalar Dil bilgisi Çeviri Yöntemi olarak da adlandırılmış, zamanının çoğunu bu eğitime harcayarak, tek bir cümle söyleyemeden eğitimini tamamlamış gözükten öğrenciler

ortaya çıkarmıştır (Maltz ve Borker,1982). Maalesef bu tür eğitimler, gerçekte olması beklenen iletişim temelli eğitimi oluşturamamaktadır. Dünya genelinde, 1940 – 1980 arası dönemde en çok kullanılan yöntem Dilbilgisi Çeviri Yöntemi olmuştur. Bu yaklaşım öncelikle dil bilgisi kurallarını detaylı şekilde analiz ederek sonrasında bunlara bağlı olarak hedef dilde metin çevirisi yapma üzerine kuruludur, Prator ve Celce-Murcia'ya göre (1979) sınıfta ana dilin sıklıkla kullanılması ve yoğun dil bilgisi çalışmaları ve buna bağlı olarak hedef dilin az kullanımı, amaçlanan davranış değişikliklerinin uzun süreli eğitimler sonucunda ulaşılabilmesine neden olmaktadır.

Dil bilgisi Çeviri Yöntemi yardımıyla hedef yabancı dili öğrenmeye çalışmadaki temel amaç o dilde yazılmış edebi ve tarihi eserleri analiz edebilmek ve belkilde değişik bir yön oluşturabilmesi açısından entellektüel bir bakış açısı kazandırabilmektir (Rardin ve Tranel,1988). Ayrıntılı dil bilgisi öğrenimi çalışmalarıyla başlayan bu süreç anadil ve hedef dil arasında yapılacak karşılıklı çevirilerle bezenir ve özellikle çevirinin en doğru anlamda oluşabilmesi adına sözdizimi ve kuralların bütünlüğünün oluşturulmasından çokça etkilenir. Kısacası "Anadil, ikinci dilin ediniminde bir referans sistemi olarak korunur" (Stern, 1983).

Çok fazla sözcük bilgisi üzerinde yoğunlaşılması öğrenim sürecini kısmen kolaylaştırmakta ancak bu yöntemin ezber ve sürekli benzer türdeki alıştırmaları yapma, uzun ve karmaşık dilbilgisel kuralları açıklayan cümle yapısı, dil bilgisinin sadece kural olarak gösterimi, klasik metinlerin erkenden okunmaya başlamasındaki zorluklar ki Larsen ve Freeman'a göre (2004) hedef dil de alıntılar yapılarak çözümlenmeye çalışılacak böyle bir metin çalışması üzerine de kurulu olması, öğrencide yeterli üretkenliği ortaya çıkaramamış, çok basit bir örnek olacak şekilde, bu çalışmalar içerisinde bulunan iki öğrenci günlük hayat içerisinde bir karşılıklı konuşma yapamayacak duruma gelmişlerdir (Rivers,1968). Bu da eğitimi amaçsız ve anlamsız kılmaya başlamıştır.

Konuşma ya da dinlemeye verilen sistematik önemin çok az olması, asıl odağın okuma ve yazma olmasına neden olmaktadır (Richards ve Rodgers,1987). Uygun sözcüklerin seçimi sadece kullanılmakta olan okuma metinlerine dayanmakta ve sözcükler iki dilde sözcük listeleri, sözlük çalışması, ve ezber yolu ile öğretilmektedir (Lightbown ve Spada,1993). Örneğin, bir Dil bilgisi-Çeviri metni, sözcükleri ve hedef dildeki anlamlarını içeren bir listeden oluşmaktadır. Yöntemin

özünü tümceler belirlemede, bunlar temel öğretim ve dil alıştırmaları ünitesi olarak kullanılmaktadır (Galloway,1993). Yapılacak etkinliklerin çoğunluğunu tümcelerin hedef dilden kaynak dile ya da kaynak dilden hedef dile çevirisi oluşturmaktadır. Dil öğretim çalışmalarının geliştirilmesinde daha önceden kullanılan yaklaşımlar, dil bilgisini yabancı bir dildeki metinlerin incelenmesine yardımcı olarak kullanmışlar ancak bunun ortaöğretim öğrencileri için çok zor olduğu düşünülerek, yöntemin daha da basitleştirilmesi gerektiği ortaya konulmuştur (Howatt,1984). Bu yüzden tümdengelim yöntemine göre öğretim yapılmakta ve önce dil bilgisi kuralları sunulup incelenmekte daha sonra çeviri yolu ile alıştırmalar yapılmaktadır. Freeman'a göre (2006) birçok Dil bilgisi Çeviri yöntemi kullanılan kitabın içeriği , dil bilgisi konularının sıralamasına dayanan bir program izlenmekte ve dil bilgisini sistematik bir yoldan öğretme çabası içerisinde bulunmakta, üniversitelerde dahi yabancı dil öğretimi için kullanılan kitaplar çoğu kez Dil bilgisi Çeviri yönteminin içeriğini yansıtmaktadırlar. Bu kitapların, dil öğretimi ya da uygulamalı dilbilim yerine edebiyat eğitimi görmüş kişiler tarafından yazılmış olması Dil bilgisi Çeviri yönteminin maalesef yaygın bir biçimde uygulanmasına rağmen hiçbir yöntem ya da sistematik, dilbilim, psikoloji ya da eğitsel kuram tarafından destekçisi olmadığını da göstermektedir (Felix,1989).

Yine bu yöntem içerisinde öğretmenin yeri dil bilgisi kurallarını açıklamak, alıştırmalar yaptırmak, öğrencilere sözcüklerin anlamlarıyla ilgili bilgiler vermek, öğrencilerin hatalarını düzeltmek, onları daha dikkatli şekilde çalışmalara odaklandırmak olmakta ancak öğrencilerin keşfedici olmaları hedeflenmemekte sadece öğretmenler takip edilmektedir (Esky,1980).

1840 – 1940 arası dönemde Avrupa'daki yabancı dil öğretimine hakim olan bu yöntem günümüzde de dünyanın bazı bölgelerinde kullanılmaya devam etmektedir. En iyi hali ile, Howatt'ın belirttiği şekilde (1984) yöntemi eleştirenlerin söylediği türden bir korku oluşturacak şekilde kullanılmasa da geçen süre içerisinde en kötü örneklerini Fransızca ve Almanca klasik metinlerin çevirilerinde karşılaşılan zorluklara bağlı olarak ortaya koymuş, bunun doğal sonucu olarak binlerce okul öğrencisi tarafından nefretle hatırlanan bir yöntem olarak hatırlanmıştır (Cummins ve Swain,1983). Öğrenciler için belkide dil öğrenmek hiçbir zaman kullanmayacakları dil bilgisi kuralları ve sözcüklere ait sonsuz sayıdaki listenin ezberlenmesi, edebi ya da düzyazının kusursuz çevirisinin üretilmeye çalışılması anlamını taşımıştır (Canale

ve Swain,1980). Çoğu kez öğrencilerin aşırı derecede bunalmasına neden olmaksızın da, öğretmene çok az ihtiyaç duymuştur. Edebi metinlerin anlaşılması ve yabancı dil çalışmasının temel odağı olduğu durumlarda ve konuşma bilgisini edinmeye çok az gereksinim olduğu durumlarda kullanılmaktadır (Amber,2010).

Süreç içerisinde Dil bilgisi Çeviri Yöntemine karşılık, daha çok psikolojik temelli ve sürekli konuşma becerisini geliştirmeye dayanan Doğal Yöntem ortaya çıkmıştır (Abalı,1998). Doğal Yöntem, Doğrudan Öğretim Yönteminde başlangıcını oluşturmuştur. 1950'lerin ortasında, öğretim sistemlerine yeni bir bakış açısı kazandıran, Amerikan yaklaşımı olarak da adlandırılan, konuşma ve dinleme ağırlıklı İşitsel Dilsel Yöntemi ortaya çıkmıştır. Bu yöntemi takip ederek gelişen Bütüncül Fiziksel Tepki Yöntemi daha çok psikomotor beceriler üzerinde durmuş ve yaygınlaşmıştır (Demirel,1993).

Benzer şekilde, Caleb Gattegno tarafından 1972 yılında sunulan Sessiz Yöntem, öğretmenin sınıf içerisinde olabildiğince sessiz kalması mantığı üzerine kurulmuştur. Burada açıklanan tüm yöntemler öğrencinin daha yaratıcı ve üretken olması üzerinde yoğunlaşmış, pasiflikten kurtularak yabancı dili kendi içinde daha yoğun yaşaması ve çevresiyle günlük hayat içerisinde daha çok paylaşması istenmiştir. Buna bağlı olarak, yabancı dilin dilbilgisi kurallarını ve durumlarını, günlük olaylardan, süreçlerden yararlanarak kısacası öğrencinin kendisinin de bir öğretmen gibi davranarak öğrenebilmesi İletişimsel Dil Öğretimi kavramını doğurmuştur (Freeman,1986).

2.1.6.2. Doğrudan öğretim yöntemi

Richards ve Rodgers'a göre (2001) Doğrudan Öğretim Yöntemi sınıf ortamında doğrudan hedef dilde çalışmalarla günlük sözcük bilgisi ve cümleler üzerinde yoğunlaşılıp, kendi kendine düzeltme çalışmalarının öğrencinin sıkça içinde bulunduğu ve özünü oluşturduğu böylelikle özgüvenin arttırdığı, burada karşılaştığı hataların akılda daha çok kalarak tekrar yapılmamasına bağlı olarak öğrenme üzerindeki serbestliğini arttırdığı çalışmalardan oluşmaktadır (Eskey,1986;Halliday, 1985). Özellikle belirlenmiş soru-cevap tekniğine uygun alıştırmalarla yapılan konuşma çalışmaları ve yoğun bir şekilde bu teknik içerisinde öğrencilere hedef dilde sorular sorulması ve bu sorulardan alınan kısa cevaplar , evet ya da hayır şeklinde

değil, dil bilgisi ve özellikle yeni sözcüklerin kullanıldığı uzun cevaplar beklenmesi, cevap veren öğrencinin aynı zamanda soru sorabildiği etkinliklerden oluşan , tümevarıma dayalı dil bilgisi anlatımı, yeni öğretim yöntemlerinin sözel anlatımı ve sözcük bilgisinin resimler, nesnelere, oyuncaklar kullanılarak doğaçlama yardımıyla öğrencinin düşüncelerini de çalışmaların içine katarak oluşturduğu bir yöntemdir (Gür,1996).

Özel dil okullarında oldukça başarılı olmuş ancak orta eğitimde uygulanamamıştır (Herman,1987). Doğal, ana dil öğrenimi ile sınıfta yabancı dil öğrenimi arasındaki benzerliklere gereğinden fazla önem vermesiyle sınıf içindeki gerçeklikleri göz önünde bulunduramamıştır. Dilbilimsel olarakta uygulamadan yoksun olması sağlam bir temele dayanmamasına neden olmuştur (Holliday,1994). Bu yüzden akademisyenler tarafından sıklıkla eleştirilmiştir (Kocaman,1983). Etkinliklerinin çoğunda, akıcı bir şekilde konuşan öğretmenlere gereksinim duyulması ancak bu tür öğretmenlerin sayısının da fazla olmaması, eleştirmenlerin bu yöntemin prensiplerine sıkı sıkıya bağlı kalmanın çoğu kez ters etki yaratacağı yönünde görüşler bildirmelerine neden olmaktadır (Krashen,1985).

Okuma yaklaşımı da bu yöntem içerisinde daha çok pratik ve akademik nedenlerle tercih edilen bir yaklaşımdır (Lightbown ve Spada,1993). Hedef dilde çalışma öncelikle konuşma becerisiyle sonrasında hedef dilin konuşulduğu ülkenin dili ile tarihsel olarak kurduğu bağın üzerine kuruludur. Böylelikle dilin öğrenimi sürecinde okuma yaklaşımı birbiriyle etkileşim ve metinler üzerinde çeşitli konuşmaları temel alacak şekilde olmaktadır (Casanave,1988). Genellikle okunduğunu kavrayabilecek kadar ve akıcı bir dil bilgisi gerektiren bu yöntem, söyleyiş üzerinde ve karşılıklı konuşma becerisini geliştirme üzerinde yoğunlaşmamaktadır (Mitchell,1994).

Mangubhai,Dashwood ve Son'a göre (2004) okuma çalışmalarının, dil öğretimine getirdiği yeni bakış açıları olarak, özel amaçlara dönük (okuma yönteminde okuma hedefine) göre yönlendirilmiş dil öğrenme tekniklerinin oluşturulmasına yardımcı olması, tasarlanacak kitapların zorluk derecesine göre sıralanmaları, metin ve paragrafların daha iyi sınıflandırılabilmesi için hedef dile ait metinlere sözcük bilgisi denetimlerinin uygulanması ve bu uygulamalarla sözcük bilgisinin denetlenmesi sayesinde hızlı okuma tekniklerinin yabancı dil sınıflarında uygulanabilir duruma getirilmesi örnek verilebilmektedir.

Başlangıçta sınıf içinde ve dışında hedef dilde çok büyük miktarda okuma çalışmaları yapılmakta, önceden okunan metinlerin sözcükleri sıkça ve detaylı şekilde tekrar kontrol edilmekte, yazılı metnin daha iyi anlaşılabilmesi için çeviri yöntemi de sürece dahil olmaktadır (Mora, 2012). Eskey'e göre (1986) öğrencinin daha etkin okuyabilmesi, daha hızlı ve daha akıcı okuyabilmesine dayalıdır. Hızlı okuma çalışmaları, her keresinde bir sözcüğe odaklanma yerine metnin tamamına yönelik olduğundan okurken oluşan düşünceler içerisinde okunma becerisini geliştirmektedir. Krashen'a göre ise (1985) okuma becerisini en iyi geliştiren yine okumadır. Geniş çaplı olarak okumanın yararları akıcılık, sözcük edinimi, dilbilgisel farkındalığın oluşumu, yazım türleri ve hedef dilin kültürüne dönük öğrenimlerdir.

2.1.6.3. İşitsel dilsel yöntem

İşitsel Dilsel Yöntemin temelini yoğun sözel alıştırmalar oluşturmaktadır (Richards, 1987). Bu yöntemde asıl olan yabancı dil öğreniminin mekanik bir süreç olduğudur. Karşılıklı konuşmaların sürekli tekrarlanması hata yapma olasılığını azaltmakta ve doğru cevap verme olasılığını arttırmaktadır (Salkie,1990). Öğrencinin bir sözü yazılı metinden bakmaksızın duyarak tekrar etmesi ve bu süreçte her bir tekrara yeni sözcükler ilave etmesi bu yöntemin geliştirici özelliklerinden birisidir. Yabancı dilin konuşma düzeni içerisinde sunulmasıyla daha etkin öğrenim ve öğretim olabileceği düşüncesi de Richards ve Rodgers'ın (1987), duyumsal-sözel yöntem tarafından desteklenmekte ve bu yöntem dil öğrenimi becerileri üzerinde ciddi etkiler oluşturmaktadır. Rivers bir çalışmasında (1964) “yabancı dilin öğrenim ve öğretim sürecinin kültürel ve dilbilişsel bakış açılarını gerektirdiği, bir yabancı dilin öğretim sürecinde o dili anadili olarak kullanan insanların kültürünün etkisinin öğretim sürecine sözlü olarak katılması gerektiğini” belirtmiştir. Rivers'a göre (1964) bu yöntemin temelinde yatan anlayış yabancı dil öğrenim sürecinin mekanik ve otomatik bir süreç olduğudur.

Prator ve Murcia'ya göre (1979) dilin sadece yazma değil, konuşmadan oluştuğu, üzerinde çalışılan dilin, o dili ana dili olarak konuşanların konuştuğu ya da konuşmaları gerektiği düşünülen şeylerden oluşmadığı, tüm dillerin birbirinde farklı olduğu, alışkanlıklar topluluğunun dilin özünü oluşturduğu ve belkide en önemlisi dil hakkında bilgi verme çalışmaları yapmaktansa, dili öğretmeye odaklanması

gerektiğidir. Bu yöntemde temel odak noktasını dinleme ve konuşma oluşturmaktadır (Rollman,1994). Okuma ve yazmayı da tamamen dışlamak mümkün olmamakta ancak dinleme ve konuşmaya öncelik tanınmakta ve öğretim sıralamasında okuma ve yazmanın önüne geçmektedirler (Byram,1997). Doğrudan Öğretim yöntemdekine benzer şekilde İşitsel Dilsel yöntem de anadili kullanmadan hedef dil becerilerini geliştirmeye çalışmaktadır (Brown,1994). İşitsel Dilsel yöntem uygulayıcılarının ikinci dil öğretimde kültürel yönleride dahil etme konusunda ısrarcı olmamalarına karşın, dil öğrenimi her şeyden önce pratik iletişim becerilerinin edinimi olarak görülmektedir (Kocaman,1983). Bu pratik uygulamalar içerisinde öğrencinin çoğunlukla ezbere söyleyebildiği günlük konuşmalar ve kalıplar, dil bilgisi yapısını çokça tekrarlı yer değiştirme, çeşitlilik, çeviri ve yanıtlama ile pekiştiren alıştırmalar oluşturmaktadır (Bachman,1990).

İşitsel Dilsel yöntem, Dil bilgisi Çeviri yönteminde olduğu gibi dil bilgisinin sunulmasını desteklememekte ancak bundan tamamıyla de ayrı kalamamaktadır (Chapman ve Routledge,2005). Dil bilgisi Çeviri yöntemi, problem çözme yaklaşımını red etmekte ve sözcük ya da yüklem türleriyle ilgili listelerinin verilmesi özelliklerinin ön plana çıkarılmasını desteklememektedir. Sınıf içerisinde ya da ders araç gereçlerinde ana dilin kullanımının sınırlandırılması doğrudan yöntemde olduğu kadar kesin olamamaktadır (Barın,1994).

Çalışmalarda öğretmenin rolü merkezi ve sürekli etkin olmasıdır (Ellis,1996). Hedef dili bir model olarak sunarak öğrencinin yönelimini gözler, hatalarını düzeltir ve performansını gözlemlemektedir. Bu yöntemin bir başka önemli yanı ise öğrencinin doğru bilgiye ulaşmaya zorlanması, yanlışlarla karşılaşıldığıdaysa çok katı ve anlık şekilde düzeltilmesidir (Freeman,2006;Ha,2008). Bu yüzden öğretmen sürekli sürecin içerisinde olmakta, dili canlandırmalı şekilde anlatmakta, pratiğe sıkça yönelmekte, öğrenciyse dinleme becerisini ön planda tutarak çalışmalara olabilen en fazla sözlü katılımı yapmaya çalışmaktadır (Neuner,1995).

Tablo 2. Dil Bilgisi Çeviri, İşitsel Dilsel ve İletişimsel Dil Öğretim Yöntemlerinin Kıyaslanması

	Dil bilgisi Çeviri Yöntemi	İşitsel Dilsel Yöntem	İletişimsel Dil Öğretim Yöntemi
Dil bilgisi kuralları	Çalışmaların temelini oluşturur	Anlatılmaz	Gerek duyulduğunda anlatılır
Anlamli iletişim	Önemli değildir	Sınırlıdır	Çalışmaların temelini oluşturur
Söyleyiş	Önemli değildir	Hedef, ana dili gibi konuşabilmektir	Hedef, anlamli iletişim kurabilmektir
Çeviri kullanımı	Çalışmaların temelini oluşturur	Yasaktır	Gerek duyulduğunda kullanılır
Derslerin sıralaması	Dil bilgisi sırasını izler	Dil bilgisi sırasını izler	Öğrencinin gereksinimini izler
Öğretmen-öğrenci rol paylaşımı	Öğretmen merkezlidir	Öğretmen merkezlidir	Öğrenci merkezlidir
Yanlıılara karşı tutum	Doğruluk üzerinde durur	Doğruluk üzerinde durur	Yanlıılar öğrenmenin parçalarıdır
Dil becerileri	Okuma ve yazma temellidir	Dinleme ve konuşma temellidir	Öğrencinin gereksinimini izler

2.1.6.4. Topluluk odaklı dil öğretim yöntemi

Öğrencilerin yabancı dile karşı içlerinde oluşturdukları korkunun üstesinden gelebilmenin öğretmenlerin bir danışman gibi davranabilmeleriyle engellenebileceği düşüncesinden hareketle topluluk odaklı dil öğretim yöntemi kuramını ortaya koyan

Charles A. Curran (1972), yapmış olduğu çalışmalarda bu düşüncelerini desteklemiş, Rardin ve Tranel da (1988), yaptıkları gözlemlerde bu yöntemin ne öğrenci ne de öğretmen merkezli olduğunu tespit etmiş, ikisinin birarada yürütüldüğünü belirtmişlerdir. Beş bölümde inceledikleri çalışmanın ilk bölümünü hayal etme süreci oluşturmakta, burada öğrenciler yanlarında bulunan bir kaset çaların etrafında bir çember şeklinde oturup bir çeşit topluluk oluşturmakta, sessizce ne hakkında konuşacaklarını düşünmekte, öğretmense çemberin dışında kalarak süreci gözlemlemektedir (Hiep, 2005). Kayda geçilmeden önce beyin fırtınası çalışması yapılarak öğrencilerin ne hakkında konuşacakları açıkça belirlenmektedir.

Topluluk odaklı dil öğretiminin temel yapısı Rogers tarafından önerilen danışmanlık görüşünden türemiştir. Rogers'e göre danışmanlık sözcüğüyle “yapabildiği ölçüde danışan kişinin iç dünyasına girebilen ve dünyayı o kişinin gördüğü şekilde görerek kendi empatik anlayışından yola çıkarak iletişimde bulunan” bir fertten oluşur ifade edilmektedir (Neuner,1995). Bir kimsenin bir sorunu ya da gereksinimi olan bir başka kimseye rehberlik ya da destek sağlamasıdır. Dil öğrenme süreci, sınıftaki öğretmenin (danışman) ve öğrencilerin (danışanlar) rollerini yeniden tanımlamaları ve bir çeşit danışmanlık oyunu benzetmesinden yola çıkılarak yapılmaktadır (Nunan, ,1991). Böylece toplulukta dil öğrenim yönteminin temel noktalarının danışman-danışan kişi ilişkisinden türediği görülebilir (Richards ve Theodore,2001). Toplulukta dil öğrenme yöntemi uygulaması şu şekildedir: bir grup öğrenci daire halinde otururken öğretmen dairenin dışında ayaktadır. Bir öğrenci birinci dilde bir mesaj fısıldar. Öğretmen bunu hedef dile çevirir, öğrenci hedef dildeki mesajı bir kasete tekrarlayarak kaydeder, öğrenciler öğretmenin yardımı ile yabancı dilde başka mesajlar oluştururlar, öğrenciler neler hissettikleri hakkında düşünme aşamasına geçerler (Gür,1996).

İkinci bölüm, konuşmaların kayıt altına alınmasıdır. Konusunu belirleyen öğrenci kayıt cihazı çalışırken kendi, ana dilinde konuşmaya başlar, öğretmen öğrencinin bu konuşmalarını hedef dile çevirir. Üçüncü bölüm, tartışma kısmından oluşmaktadır ve öğrenciler konuştıkları konular üzerinde tartışma yaparlar. Birçoğu ilk kez bir kayıt cihazına karşı konuştuğundan, öz güvenlerinde bir artış olup olmadığını, normal yaşamdan daha rahat bir konuşma yapıp yapmadıklarını tartışırlar. Dördüncü bölüm çeviriden oluşmaktadır. Kayıt ettikleri konuşmaları dinleyerek yapılan çeviriyi tekrar ederler, bu çalışma sırasında öğretmen öğrencilerin isteği üzerine çalışmaya katılır.

Son bölüm, dil bilgisi analizinden oluşur. Odak noktası özellikle üzerinde durdukları çeviride kullanılan zamanlar ve sözcükler olmaktadır (Richards,2006). Çalışma süresince eğer istenirse danışman (öğretmen) daha etkin ve açıklayıcı olabilmekte özellikle dil bilgisi kurallarıyla ilgili açıklamalar yapabilmektedir. İlk başta öğrencinin üzerinde oluşan ciddi karmaşa ve baskı, daha bir çok çalışmada da sürebilmekte ancak danışman ve diğer katılımcılar yardımıyla giderilebilmektedir (Byram,1997).

Öğrenci yabancı dilde herhangi bir sözcüğü çeviri yardımı olmaksızın söyleyebildiğinden, bu durum danışmandan bağımsız şekilde kalabildiğinin ilk belirtisi olarak kabul edilmektedir (Savignon,2000). Öğrenciler yabancı dile karşı daha çok tanışıklık kazandıkça, daha çok doğrudan iletişim sağlanabilmekte ve daha az çeviri çalışmasına gerek kalmakta böylelikle belirli bir süreden sonra öğrenci yabancı dil üzerinde akıcılık kazanarak kendini bağımsız hissetmektedir (Brown, 1994). Bu yöntem bazı zamanlarda “insancıl yaklaşım” a bir örnek verilebilmektedir. İki dilli eğitim yöntemi (özellikle de “dil değişimi” ya da “kod değiştirme” olarak adlandırılan süreçlerin) ile bu yöntem arasında bağ kurabilmek çok kolay olmaktadır (Scarcella,Anderson ve Krashen,1990). Öğrencilerin eğitim sürecinde hissettiklerinin, bildiklerinin ve düşündüklerinin , öğrenmekte oldukları ile birlikte yoğunlaşmasını sağlamaktadır. Uygulamalar benliğin dışlanmasını değil benliğin harekete geçirilmesini sağlar (Widdowson ve Howatt,2004).Yabancı dil öğretim süreci içerisinde duyarlılık ve paylaşımaya dayalı duyguların ortaya çıkmasına yardımcı olmaktadır. Karşılıklı etkileşimler de denilebilecek bu oluşumlar, iki temel türde toplanabilir: öğrencilerin kendi arasında gerçekleştirdikleri ve öğrenenlerle bilen kişiler arasında gerçekleşenler (Gür,1996). Öğrenenler arasındaki karşılıklı etkileşimlerin içeriklerinin neler olabileceğinden tahmin edilebilmesi yüksek olasılıklıdır. Ancak duyulara ilişkin etkileşim içerdikleri söylenebilir. Sınıfta öğrencilerin topluluk halinde hareket etmeleri geliştikçe, öğrencilerin arasındaki etkileşim samimi boyutta derinleşmektedir. Bu artan yakınlığın bir parçası olma isteği, öğrencileri sınıf arkadaşlarının öğrenimine ayak uydurmaya yönlendirmekte ve burada yakınlık olarak tanımlanmak istenen, dışlanmaktan kaçınma olmaktadır (Rardin ve Tranel,1988).

2.1.6.5. Sessiz yöntem

Yönteme verilen isim içerisindeki “sessiz” sözcüğünün tam olarak, belirgin şekilde ön plana çıktığı, öğretmenin sınıf içerisinde olabildiğince sessiz kalarak daha çok öğrencileri yabancı dil öğrenime teşvik etmesi olmaktadır (Gür,1996). Hatırlama ya da tekrar çaişmalarından daha çok keşfetme ve yaratma becerilerini ön planda tutmaktadır. Scott ve Page’e göre (1982), bu yöntemde öğrenci bebeklik günlerinde karşılaştığı öğrenme durumuna geri dönmektedir. Fiziksel nesnelerin desteği alınarak öğrenmenin kolaylaştırılabileceği ve problem çözme becerisini esas alarak öğrenmeyi geliştiren, Gattegno’ nun belirttiği gibi (1972), öğrencinin bağımsız, kendi kendine ve sorumluluk alarak, diğer öğrencilerle eş uyumlu çalışması üzerine kurulu ve bireyin duyarlılığına ilişkin çok dar bir açıklık getiren, ulaşılması düşünülen amaca olabilen en az hizmette bulunan bir ayrıntılaşma dil öğretim yöntemi olarak kullanılmaktadır.

Öğrenci, öğrenilecek materyali çağrışım yapabiliyor yineleyeceği yerde bulur ya da yaratırsa öğrenmenin gerçekleşebileceği, öğrenmenin, kendisine eşlik eden fiziksel nesnelerin varlığı yardımıyla gerçekleşmekte olduğu ve öğrenilecek materyalin içerdiği problem çözme yolu ile gerçekleşmekte olduğudur (Gorsuch,2000). Jerome Bruner’e göre (1997) öğrenme sürecini problem çözmeye dayandırarak, yaratıcı ve keşfedici olmaya yönelik bir eylem olarak, öğrenciyi edilgen ya da sadece dinleyen değil, baş rol de görebilen bir geleneğe aittir. Bruner “keşfederek öğrenme” den türetilebilecek yararları dört ana başlık altında sıralamaktadır: a) Entelektüel gücün artması, b) Harici ödüller yerine dahili ödüller, c) Keşfetme yolu ile öğrenilmesi, d) Hafızanın korunması yardımı. Gattegno da sessiz yöntem yolu ile öğretim gören öğrenciler için benzer faydaları ileri sürmektedir (Gür,1996).

Larsen ve Freeman’ın (2004), bu yöntem içerisinde kullandıkları çeşitli tekniklerden biri olarak, öğretmenin örnek bir cümle içerisinde bir sözcüğün yerine birden çok anlama gelebilecek şekilde boş bırakarak öğrencilere soruyu yöneltmesi ve cevap hakkında hemen hiç bir konuşma yapmaması verilebilir. Doğru cevapların kontrolünde dahi öğretmen sadece çok basit bir ya da iki sözcük kullanarak öğrencilere yol göstermeye çalışmaktadır.

2.1.6.6. Fiziksel tepki yöntemi

Yıllar içerisinde, yabancı dil öğretmenlerinin öngörülerıyla dil öğretimi fiziksel etkinlikler kullanılarak yapılandırılmıştır (Holliday,1994). Psikomotor becerilerin dil öğretimi sürecinde kullanılması aslında yeni olmamakla birlikte James Asher (1977) tarafından ortaya atılmış ve temel olarak öğrencinin baskıdan uzak kalması hedeflemiştir. Öğrencinin üzerinde öğrenme süreci içerisinde oluşan kaygı durumunun sınıf içi çalışmalarında özellikle dinleme ve rol yapma kullanılarak azaltılması, öğretmenin bu süreçte bir yönetmen, öğrencilerin de oyuncular olması beklenmektedir (Asher,1977). Dil öğretimi etkin oldukça öğrencilerin daha mutlu olduğu gözlenmiştir. Her öğretim yönteminde olduğu gibi Fiziksel Tepki Yönteminin de kendi sınırları bulunmaktadır. Dil öğreniminin başlangıç kısımlarında çok etkili bir yöntem olarak kullanılabilirken ilerleyen kısımlarda etkisini ciddi şekilde kaybetmektedir. Öğrencinin başlangıçta özellikle konuşma üzerindeki kaygısını ortadan kaldırarak günlük hayat içerisinde rahatlıkla konuşması İletişimsel Yöntemle bu yöntemin kesiştiği noktayı oluşturmaktadır. Okuma ve yazma çalışmalarında bu yöntem içerisinde kullanılması konuşma çalışmalarının önünü kesmektedir (Scott ve Page,1982).

Asher'a göre kavrama becerilerinin konuşmayı öğrenmeden önce geliştirilmesine önem verilmesi gerekmekte ve bu yaklaşımı yabancı dil öğretiminde "Kavrama Yaklaşımı" olarak asıl yaklaşıma ilave etmektedir (Swaffar,Arens, ve Morgan,1982). Bu yaklaşım çeşitli kavram-tabanlı dil öğretim önerilerinden oluşmakta ve ortak görüşe göre bir dilin öğreniminde kavrama becerisi, üretme becerilerinin önünde yer almaktadır (Savignon,2002b). Kavrama becerileri oluşturulana kadar konuşmanın öğretilmesinin geciktirilmesi gerektiği de bu yöntemin özünü oluşturmaktadır. Dinleme yoluyla edinilen beceriler diğer becerileri tetiklemekte ve aralarındaki geçişe olanak sağlamaktadır. Öğretme konusunda şekilden ziyade anlama önem verilmekte ve öğretme sürecinde öğrencinin yaşadığı baskı en aza indirilmektedir. Asher (1977) "Hedef dilin, dilbilgisel yapısının pek çoğu ve yüzlerce sözcük dağarcığı, öğretmen tarafından başarıyla kullanılacak komutlar yolu ile öğretilir." Eylemi, özellikle de emir kipindeki eylemi, dilin kullanımı ve dil öğreniminin temelini oluşturan motif olarak görmektedir (Gür,1996). "Öğrenciler hedef dilin ayrıntılı bir bilişsel şemasını çıkarana değin soyutlamalar geciktirilmelidir. İnsanların bir dilin dilbilgisel yapısını çözmeleri için soyutlamalar gerekli değildir. Öğrenciler

yapıyı çözer çözmez hedef dilde soyutlamalar sunulup açıklanabilir.” Dil öğrenimi sürecinde kavramanın temel rolü üstlenmesine paralel olarak Asher, kavram, üretme, iletişim arasındaki ilişkiye de karşı çıkmamaktadır. Sadece çok ileri düzeyde uygulanan toplu fiziksel tepki çalışmalarında bir şey isteme, özür dileme ve benzeri türünden değişik söz edimleri oluşturmak için komutlardan yararlanılmaktadır (McCroskey ve Richmond,1996).

2.1.6.7. Telkin yöntemi

Telkin Yöntemi, 1970’li yıllarda sözdabilim içerisinde, Bulgar fizyoterapist George Lozanov tarafından geliştirilmiş bir yabancı dil öğretim yöntemidir. Yöntemin kendi içerisindeki çalışmalarına öğrencinin duyduğu kuvvetli özgüveni katarak dahil olmasıyla oluşmaktadır (Mora,2012). Çalışmaların özünü öğretim sürecinin başından sonuna kadarki süreçte sürekli olarak olumlu telkin yapılması oluşturur. Uygulamalı olarak, fiziksel sınıf ortamı ve yakın çevre, öğrenciyi kendisini çalışma ortamı içerisinde huzurlu hissettiren en önemli yardımcı etkenlerdir. Bunların yanı sıra resim, müzik gibi güzel sanat uygulamalarında alanında eğitimli öğretmenler tarafından bu yöntem içerisinde kullanılabilir (Mitchell,1994). Çalışmaları oluşturan bir dersin başlangıç kısmı temelde üç kısımdan oluşmaktadır. Bunlar: Çözümleme, dinleme, detaylandırma kısımlarıdır (Baur,1984) .

Çözümleme kısmında, öğretmen dil bilgisi içeriği hakkında bilgiler verir. Bir kağıdın sol kısmında ana dilde, sağ tarafındaysa hedef dildeki karşılığı verilmekte, iki dilli çalışma yönteminin aksine anlamlar ana dilde öğrenciyeye gösterilmektedir (Pham, 2007). Etken ve edilgen dinlemelerden oluşan ikinci kısımda öğretmen her hangi bir metni günlük konuşma hızında okumakta, bazı sözcükler üzerinde vurgu yapmakta ve öğrencilerde kendisini takip etmektedir. Bu kısım etken olan kısımdır (Freeman, 1986;Felix,1989). Edilgen kısımdaysa öğrenci sakin ve rahat bir şekilde öğretmeni yalnızca dinlemekte, arka planda sürekli müzik çalmaktadır. Üçüncü kısım çıkarım kısmıdır ve bu kısımda öğrenciler ders boyunca öğrendiklerini oyunlar, şarkılar ve benzeri gösterimlerle pekiştirirler. Buradan sonra çalışmanın ikinci bölümüne geçilir. Bu bölümde kendi içerisinde 4 ayrı kısım : giriş, dinleme, detaylandırma ve üretimden oluşmaktadır. Giriş kısmında öğretmen, daha çok bir oyuncu havasında yine dil bilgisi kurallarının analizini yapmakta ve öğretimi doğrudan

gerçekleştirmektedir. Dinleme kısmının etkin olanında öğrenciler, arka planda çalmakta olan müzik devam ederken öğretmenle birlikte okuma yapmaktadırlar. Öğretmen rastgele zamanlarda durmakta, takip eden öğrenciler yerine göre öğretmenin kaldığı yerden devam etmektedirler. Edilgen kısımdaysa bu süreç daha sessiz geçmektedir. Çıkarım kısmındaysa öğretmen tamamiyle bir danışman konumundayken öğrenciler şarkı söylemekte ve oyun oynamaktadırlar. Belkide en önemli kısım bu üretim kısmıdır. Burada araya girmeksizin ve doğruluğu yanlışlığı önemsenmeksizin öğrenci hedef dilde konuşmaya ve etkileşim kurmaya zorlanmaktadır (Lozanov,2006).

Bu yöntem içerisinde öğretmenler çoğunlukla doğrudan öğretim uygulamamakta, öğrenciye bir dost ya da danışman gibi yaklaşmaktadırlar (Galloway,1993). Yapılan etkinliklerde öğrencilerle birlikte oyunlar oynamakta, şarkılar söylemektedirler. Özellikle dinleme bölümünde klasik sanatları öğrenci üzerinde davranışa dönüşecek şekilde uygulayabilmektedirler. Yine bu yöntem içerisinde, aşık ruhuyla iletişim, insana insan olduğu için saygı gösterme gibi yaklaşım teknikleride kullanılmaktadır. Öğretmenler de bu teknikleri sadece teorik olarak bilmekle kalmayıp, pratikte de kendilerini çok iyi derecede geliştirmiş olmak zorundadırlar (Uschi,2012).

2.2. ALANYAZIN TARAMASININ SONUCU

Günlük hayatta başımızdan geçenleri dil bilgisi çalışmalarından uzak tutarak gerçek ve anlamlı iletişime önem veren İletişimsel Dil Öğretim yöntemi, sınıf içi çalışmalarında sürekli tekrarlardan, mekanik alıştırmalardan ve katı dil bilgisi kurallarından uzak tutarak karşılık soru cevap çalışmalarına dayalı yanlışa odaklanmayan, öğrencinin özgüvenini sürekli arttıran bir yapıya sahip olmaktadır. Öğretmenin bir lider gibi görülmediği, hedeflenen konu ya da bölümün içerisinde öğrenciyi sıkmayacak düzeyde dil bilgisi kuralı bulanacak şekilde, sınıf çalışmalarının işlevsel ve anlamsal bütünlüğünü koruyarak öğrenciyi sosyal yaşama daha iyi şekilde ayak uydurarak yaşaması gerektiğini savunmaktadır. Asıl vurgunun doğrulukta değil akıcılıkta olduğu İletişimsel öğretim yöntemi uygun dili bularak öğrenebilme ve bu dilde hayatı sürdürebilme, sorulan sorulara cevap verebilme, soru sorabilme ve anlamsal bütünlüğü özgüvene dayalı şekilde oluşturma mantığıyla

hareket etmektedir. Söylenen sözün biçimsel olarak doğruluğu yerine, söylenişinin düzgünlüğü daha önemlidir. Özgün okuma metinleri ve dinleme çalışmalarıyla birlikte, karşılıklı oynanan oyunlar ve söylenen şarkılar ve benzeri eğlenceli çalışmalarla oluşturulan doğal çalışma ortamında öğrenci kendisini çok iyi şekilde geliştirebilmektedir (Freeman,1986). Çalışmalar sırasında yapılan yanlışlar o an değil eğitim sonunda öğretmen tarafından düzeltilmekte, böylelikle çalışmaların akışı bozulmamaktadır.

Daha ilk günden başlayarak yapılan çalışmalarda konuşmanın çok sık kullanılması öğrencinin cesaretinin yükseltmektedir. Bu çalışmaların içeriğinin de sürekli benzer alıştırmalardan oluşmaması, mekanik düzenden uzak durma da öğrencinin bu yönetime olan davranışını olumlu yönde etkilemektedir. Kişisel gelişim benzeri bir yaklaşım olarak düşünülebilecek şekilde bu yöntem öğrenci tarafından tamamiyle kendi kişisel gayretiyle öğrenilmektedir. Çalışmalar içerisindeki konuşma süresini en üst düzeye çıkarılması adına öğrencilerin takım çalışmaları içinde tutulması hedeflenmekte, oysaki öğretmen tarafından doğrudan yönlendirilecek çalışmalarda öğrenci öğretmenden korkmakta, kendisini en iyi ve düzgün şekilde sunmamaktadır (Widdowson ve Howatt,2004).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçlarının yapısal özellikleri, verilerin toplanma süreci ve verilerin istatistiksel analiz süreçleri ile ilgili bilgiler sunulmuştur.

3.1 ARAŞTIRMA MODELİ

Araştırma, saptanan problemlere güvenilir çözümler aramak amacı ile planlı ve sistemli olarak verilerin toplanması, çözümlenmesi, yorumlanarak değerlendirilmesi ve rapor edilme sürecidir. Araştırma bir arama, öğrenme, bilinmeyenini biliniyor hale getirilme çabasıdır (Karasar,2000,s.22). İnsan davranışı esnek ve bütüncül bir yaklaşımla araştırılabilir ve bu yaklaşımla araştırmaya dahil olan bireylerin görüşleri ve deneyimleri büyük önem taşır (Yıldırım ve Şimşek,2003, s.14). Bu araştırma, nitel araştırma deseninde katılımcılardan doğrudan yazılı bilgi alınarak yapılandırılmıştır. Bu çalışmada orta ve yüksek öğretim yabancı dil öğretmenlerinin İletişimsel Dil Öğretimi Yönetiminin uygulanabilirliği ile ilgili görüşleri incelenmektedir (Bkz. 3.5 Verilerin Analizi).

3.2. ÇALIŞMA GRUBU

Bu çalışmada belirlenecek örneklem için gerekli çalışma grubu “uygun örnekleme” yöntemi özelliklerine dayandırılarak hazırlanmıştır (Büyükoztürk,Kılıç,Çakmak, Akgün,Karadeniz ve Demirel,2012). Araştırmanın çalışma grubu Araştırma

içerisinde amaçlı örnekleme yöntemine bağlı olarak 2015-2016 öğretim yılında Sakarya İli Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ortaöğretim kurumlarında görev yapmakta olan ortaöğretim yabancı dil öğretmenleri ve Sakarya Üniversitesi'nde görev yapmakta olan yabancı dil öğretim görevlilerinden 24 erkek ve 28 kadın toplam 52 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşları 27 ile 61 arasında değişmektedir. Erkek öğretmenlerin yaş ortalaması 39,33 , kadın öğretmenlerin yaş ortalaması 34,82'dir.

Tablo.3. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişken	Sayı	Yüzde%
Cinsiyet		
Erkek	24	46
Kadın	28	54
Ortalama		
Yaş		
Erkek	39,33	
Kadın	34,82	

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

3.3.1. İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemi uygulamaları analizi için Nitel Araştırma Bilgi Toplama Formu

Nitel araştırma yöntemleri içerisinden görüşme tekniği kullanılarak hazırlanan 3.3.1. İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemi uygulamaları analizi için Nitel Araştırma Bilgi Toplama Formu, uzman görüşleri alınarak yarı yapılandırılmış şekilde 12 adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Yabancı dil öğretmenlerine, İletişimsel Dil Öğretimi yöntemi içerisinde dil bilgisinin ne kadar kullanılması gerektiği, kullandıkları grup çalışması uygulamalarını, öğrencilerin yabancı dil öğrenememe nedenleri içerisinde yanlış düzeltme tekniğinin önemini, öğretmenin sınıf içerisindeki rolünü, akıcı ve doğru konuşmanın dil öğretimi üzerindeki etkilerini, yabancı dil öğrenen bir öğrencinin karşılaştığı en büyük zorluk, dil öğreniminde kültürün etkisi ve sınıf

ortamı içerisinde öğrencide oluşan motivasyon eksikliğinin nedenlerine ilişkin sorular sorulmuştur.

3.4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ

Bu çalışmaya destek veren birçok öğretmenin yardımlarıyla, nitel araştırma formları katılımcılara dağıtılmış, öğretmenlerin uygun oldukları ders aralarında ya da kısmi süreli boş zamanlarda karşılıklı görüşmeler yapılmış ve veriler biraraya toplanarak uygulama tamamlanmıştır. Katılan öğretmenlerin tüm kimlik bilgileri saklı tutulmuş, tam gizlilik içerisinde süreç sonlandırılmıştır. Bir sonraki adımda, araştırma formlarını düzgün dolduramayan, kimi yerleri boş bırakan ya da kimi nedenlerle yanlış doldurulmuş kağıtlar denetim dışı bırakılmıştır. Gerçekten niteliksel veriler elde edilecek şekilde düzenleme yapılmıştır.

3.5. VERİLERİN ANALİZİ

Bu çalışmada, nitel araştırma bilgi toplama formu ile yazılı olarak elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Betimsel analiz; betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanması olmak üzere dört aşamadan oluşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek,2008:224). Çalışmanın temelini oluşturan 5 adet alt problemin sonuçları (bkz: Bölüm 5.1) : Birinci alt problem için nitel araştırma formunda bulunan birinci sorudan, ikinci alt problem için nitel araştırma formunda bulunan ikinci sorudan, üçüncü alt problem için nitel araştırma formunda bulunan üçüncü,dördüncü ve dokuzuncu sorulardan, dördüncü alt problem için nitel araştırma formunda bulunan beşinci,altıncı ve onuncu sorulardan, beşinci alt problem için nitel araştırma formunda bulunan yedinci,sekizinci,onbirinci ve onikinci sorulardan elde edilen bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.Verilerin analizi için araştırmacılar tarafından verilen cevaplar ortak bir kümede toplanarak, bir paragraf bütünlüğü şekliyle ifade edilmiştir. Kimi sorulara verilen cevaplar anlam bütünlüğünü daha da

kuvvetlendirdiğinden bu sorulara verilen cevaplar da ortak bir ifade bütünlüğünde yazılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölüm araştırma sorularına yönelik olarak yapılan istatistiksel analizlerin detaylı sonuçlarını ve yorumlarını içermektedir. Her bir araştırma sorusuna ilişkin veriler sırayla incelenecektir.

4.1. ÖĞRENCİLERE YABANCI DİL EĞİTİMİ VERİLİRKEN İLETİŞİMSEL DİL ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN UYGULANABİLİRLİĞİYLE İLGİLİ ÖĞRETMENLERDEN NİTEL GÖZLEM İLE TOPLANAN BULGULAR

4.1.1. Bulgular

İletişimsel Dil Öğretiminin uygulanabilirliği ile ilgili öğretmenlerin görüşleri tablolar halinde aşağıda gösterilmektedir. İletişimsel dil öğretimi yöntemin uygulanmasında dil bilgisi öğretiminin etkisi Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. Dil Bilgisi Öğretiminin İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema/Kategori	Kodlar	n	%
Dil Bilgisinin Rolü En Üst Düzeyde Olmalıdır	Ö3,Ö6,Ö28,Ö29, Ö33, Ö34, Ö35, Ö40 Ö42, Ö44, Ö46, Ö50	12	23
Dil Bilgisinin Rolü En Alt Düzeyde Olmalıdır	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14 Ö15,Ö16,Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24 Ö25,Ö26,Ö27, Ö30, Ö31,Ö32, Ö36, Ö37, Ö38, Ö39 Ö41,Ö43,Ö45, Ö47, Ö48,Ö49, Ö51, Ö52	40	77

Tablo 4 incelendiğinde, dil bilgisi öğretiminin yabancı dil öğretimi üzerinde %23 oranında “üst düzeyde etkili olduğu”, %77 oranında “alt düzeyde etkili olduğu” gözlemlenmektedir.

Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

“Dil bilgisini aşırı vermek öğrenciyi dilden uzaklaştırır. Verilebilecek en aşağı seviyede olmalıdır.”(Ö1)

“İletişimsel dil öğretimi için dil bilgisi arka planda kalmalı, öğrenenler dil yapılarını farklı içerikler içinde deneyimleyerek almalıdır.”(Ö32)

“Dil bilgisinin çok fazla rolü olmasına gerek yoktur. Bence yabancılarla iletişim kurarak dil becerisi, konuşma becerisi daha rahat geliştirilebilir.”(Ö38)

“Dil bilgisi öğretimi ağırlıklı olmalıdır. Gerekli kuralların verilmesi gerekir.”(Ö28)

“Sürekli dil bilgisi olmalı, ders süresinin çoğu dil bilgisi ile geçmelidir.”(Ö29)

İletişimsel dil öğretimi yöntemin uygulanmasında grup çalışmalarının etkisi Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Grup Çalışmalarının İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema/Kategori	Kodlar	n	%
Grup Çalışmalarına Önem Verilmemeli	Ö29,Ö35,Ö38	3	5
Grup Çalışmalarına Önem Verilmeli	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,11,Ö12, Ö13,Ö14 Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö24,Ö25 Ö26,Ö27,Ö28,Ö30,Ö31,Ö32,Ö33,Ö34,Ö36,Ö37,Ö39,Ö40 Ö41,Ö42,Ö43,Ö44,Ö45,Ö46,Ö47,Ö48,Ö49,Ö50,Ö51,Ö52	49	95

Tablo 5 incelendiğinde grup çalışmalarına iletişimsel dil öğretimi üzerinde %0,5 oranında “önem verilmemesi gerektiği”, %99,5 oranında “önem verilmesi gerektiği” gözlemlenmektedir.

Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

“İletişimsel dil öğretimin özü grup çalışmasıdır. İşin temeli grup çalışması olduğu için önemi büyüktür.”(Ö5)

“Öğrenciler arasındaki iletişimi arttırarak, özgüven artışına katkı sağlar. Bu yönden grup çalışmaları sıklıkla yapılmalıdır.”(Ö9)

“Öğrenci grup çalışmaları içerisinde kendini daha cesaretli hissetmektedir. Cesaretli öğrencinin öğrenme sürecine yatkınlığı da fazla olmaktadır.”(Ö25)

“Mecbur kalınmadığı sürece kullanılmamalı. Öğrencileri kontrol etmek zor olacağından çok önemli değildir.”(Ö29)

“Öğrenci grup çalışmasında ziyade bireysel çalıştırılmalıdır. Birebir eğitim kişiyi ileri götürür.”(Ö35)

“Her ne kadar grup çalışması faydalı gibi görünse de bence bireysel olarak dil öğrenimi daha iyi geliştirilebilir çünkü her ne kadar arkadaş ortamı da olsa insan rahat olamayabilir.”(Ö38)

İletişimsel dil öğretimi yöntemin uygulanmasında yapılan yanlışların düzeltilmesinin etkisi Tablo 6’de sunulmuştur.

Tablo 6. Yanlış Düzeltmenin İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema/Kategori	Kodlar	n	%
Yanlışlar hemen düzeltilmeli	Ö1,Ö26,Ö28,Ö29,Ö31,Ö34,Ö35,Ö44	8	15
Yanlışlar hemen düzeltilmemeli	Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,11,Ö12,Ö13,Ö14 Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö24,Ö25 Ö27,Ö30,Ö32,Ö33,Ö36,Ö37,Ö38,Ö39,Ö40 Ö41,Ö42,Ö43,Ö45,Ö46,Ö47,Ö48,Ö49,Ö50,Ö51,Ö52	44	85

Tablo 6 incelendiğinde yanlışların düzeltilmesiyle ilgili olarak iletişimsel dil öğretimi üzerinde %15 oranında “hemen düzeltme yapılması gerektiği” , %85 oranında “hemen düzeltme yapılması gerekmediği” gözlemlenmektedir.

Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

“Yanlış düzeltme öğrencilerin güvenlerini kırar ve bu yüzden sürekli hata yapmaktan korkarlar. Bu sebeple yanlış düzeltme en az düzeyde olmalıdır. Öğrenci kendi hatasını kendi fark edip düzeltmelidir.”(Ö12)

“Öğrencinin özgüvenini ve iletişimini olumsuz etkilememek için yanlışların üzerinde durulmamalıdır. Zamanla kendisi fark edecektir.”(Ö24)

“Yanlış düzeltme elbette yapılmalıdır. Doğruya giden yol yanlış basamaklardan geçer. Ancak yanlış düzeltme belirli bir davranış çerçevesinde gerçekleştirilmelidir.”(Ö34)

“Yanlış düzeltmeler öğrenciye bırakılmalıdır. Aksi takdirde öğrencinin çalışma şevki kırılabilmektedir.”(Ö48)

İletişimsel dil öğretimi yöntemin uygulanmasında akıcı ve doğru konuşmanın etkisi Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Akıcı ve Doğru Konuşmanın İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema/Kategori	Kodlar	n	%
Akıcı ve Doğru Konuşma Olumlu Etki Yaratır	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,11,Ö12,Ö13,Ö14 Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö24,Ö25 Ö26,Ö27,Ö28,Ö29,Ö30,Ö31,Ö32,Ö33,Ö34,Ö35,Ö36,Ö37,Ö38, Ö39,40,Ö41,Ö42,Ö43,Ö45,Ö46,Ö47,Ö48,Ö49,Ö50 Ö51,Ö52	52	100
Akıcı ve Doğru Konuşma Olumlu Etki Yaratmaz		0	0

Tablo 7 incelendiğinde akıcı ve doğru konuşmanın iletişimsel dil öğretimi üzerinde %100 oranında “olumlu etki yaratacağı” , %0 oranında “olumlu etki yaratmayacağı” gözlemlenmektedir.

Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

“Akıcı ve doğru konuşma öğrenciyi motive eder. Bu yüzden akıcı ve doğru konuşma gereklidir.”(Ö4)

“Akıcı konuşma tüm öğrencilerin çoğunlukla istediği bir özelliktir ancak nasıl aktarılacağı sıkıntı yaratmaktadır. Doğru konuşma öğretmen tarafından kesinlikle iyi geliştirilmelidir.”(Ö22)

“Yabancı dil öğretiminde akıcı konuşma çok önemli bir gereksinimdir. Yabancı dili akıcı ve doğru konuşan bir öğretmen kolaylıkla öğrenciler üzerinde öğrenme isteği oluşturabilir.”(Ö25)

“Akıcı ve doğru konuşma iletişimsel dil öğretiminin içerisinde çokça yer almalıdır. İletişimin temel unsurlarından biri konuşma olduğundan öğretmen daha çok öğrencileri konuşma üzerinde odaklandırmalıdır.”(Ö33)

İletişimsel dil öğretimi yöntemin uygulanmasında öğretmenin sınıf içerisindeki rolünün etkisi Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğretmenin Sınıf İçerisindeki Rolünün İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema/Kategori	Kodlar	n	%
Otoriter, Mutlak Söz Sahibi Olmalı	Ö1,Ö28,Ö29,Ö31,Ö48,Ö50	6	12
Danışman, Yön Gösterici, Katılımcı Olmalı	Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,11,Ö12,Ö13,Ö14 Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö24,Ö25 Ö26,Ö27,Ö30,Ö32,Ö33,Ö34,Ö36,Ö37,Ö39,Ö40 Ö41,Ö42,Ö43,Ö44,Ö45,Ö46,Ö47,Ö49,Ö50,Ö51,Ö52	46	88

Tablo 8 incelendiğinde öğretmenin iletişimsel dil öğretimi üzerinde %11 oranında “otoriter, mutlak söz sahibi olması gerektiği” , %89 oranında “ danışman, yön gösterici, katılımcı olması gerektiği” gözlemlenmektedir.

Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

“Öğretmen, bir öğretmenden ziyade danışman gibi olmalıdır. Öğrencilerin etkinliklerini gözlemleyen, yapılan yanlışlıkları fark ettiren, bolca konuşmaya teşvik eden kişi olmalıdır.”(Ö5)

“Öğretmen rehber olmalı, öğrencilere yol göstermelidir. Kendini değil, öğrencileri merkeze almalıdır.”(Ö12)

“Sınıf içerisinde öğretmen danışman gibi olmalıdır. Bir bilgi ışığı gibi görünmek yerine öğrencilere yol gösteren birisi ya da öğrencilerin her zaman başvurabileceği bir ansiklopedi gibi olmalıdır.”(Ö22)

“Öğretmen sınıf içerisinde bir danışman ya da bir çeşit öğrenci gibi davranmalıdır. Öğrencilerin kendi aralarındaki yakınlaşmaya bağlı olarak öğretmen de kendini öğrencilerin arasına katabilmelidir.”(Ö25)

“Öğretmen otoritesini muhafaza etmeli ve bununla birlikte öğrencilerine arkadaşça yaklaşabilmesini de bilmelidir. Öğrencilerin de derse katkıda bulunabileceklerini unutmamalıdır.”(Ö48)

İletişimsel dil öğretimi yöntemin uygulanmasında Öğretmenin sınıf içerisinde oluşturacağı özgün ortamın etkisi Tablo 9’de sunulmuştur.

Tablo 9. Öğretmenin Sınıf İçerisinde Oluşturacağı Özgün Ortamın İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema/Kategori	Kodlar	n	%
Klasik, Öğretmen Merkezli Olmalı	Ö29,Ö31,Ö42,Ö50	4	8
Rahat, İletişimsel, Katılımcı Olmalı	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,11,Ö12,Ö13,Ö14 Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö24,Ö25 Ö26,Ö27,Ö28,Ö30,Ö32,Ö33,Ö34,Ö36,Ö37,Ö39,Ö40 Ö41,Ö43,Ö44,Ö45,Ö46,Ö47,Ö49,Ö50,Ö51,Ö52	48	92

Tablo 9 incelendiğinde öğretmenin sınıf içerisinde oluşturacağı özgün ortamın iletişimsel dil öğretimi üzerinde %7 oranında “klasik, öğretmen merkezli olması gerektiği” , %93 oranında “ rahat, iletişimsel ve katılımcı olması gerektiği” gözlemlenmektedir.

Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

“Öğrencinin ilerlemesi için merkeze alınması gerekir. Bu ilerleme çalışmalarında en çok rahat edebileceği ortam yani konuşabildiği, serbest hareket edebildiği ortam sağlandığında oluşabilir.”(Ö11)

“Öğretmenin oluşturması gereken ortam tamamıyla özgün olmalı, çok değişik türde çalışmaları yine bu kadar çeşitli öğrenci gruplarıyla birlikte yapabilmelidir.”(Ö22)

“Öğrencilerin kendilerini rahat ve özgür hissedecekleri, fikirlerini çekinmeden söyleyebilecekleri bir ortam oluşturulmalıdır.”(Ö26)

“Öğretmen ve öğrencilerin sınıf içerisinde birbirlerini en iyi şekilde anlayabilecekleri özgün bir ortamın sağlanması gerekmektedir.”(Ö36)

“Klasik sınıf düzenin dışında yapılan her ortamda kaliteli sonuçlar alınabilecektir.”(Ö37)

İletişimsel dil öğretimi yöntemin uygulanmasında öğrencilerin sınıf içerisindeki rollerinin etkisi Tablo 10’de sunulmuştur.

Tablo 10. Öğrencilerin Sınıf İçerisindeki Rollerinin İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema/Kategori	Kodlar	n	%
Öğretmen Rolünde ve Aktif Olmalı	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,11,Ö12,Ö13,Ö14	49	95
	Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö24,Ö25,Ö26,Ö27,Ö30,Ö32,Ö33,Ö34,Ö36,Ö37,Ö39,Ö40,Ö41,Ö43,Ö44,Ö45,Ö46,Ö47,Ö49,Ö50,Ö51,Ö52		
Katılımcı Olmamalı	Ö28,Ö29,Ö38	3	5

Tablo 10 incelendiğinde öğrencinin sınıf içerisindeki rolünün iletişimsel dil öğretimi üzerinde %5 oranında “katılımcı olmaması” , %95 oranında “ öğretmen rolünde ve aktif olması gerektiği” gözlemlenmektedir.

Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

“Öğrenci öğretmen şeklinde hareket edebilmelidir. Bilgilerini pekiştirmesi için önemli bir araçtır öğretmenlik.”(Ö10)

“Öğrencilerin rolü, kısa sürede öğrendiğini aktarabilen, öğretmeye çalışan şekilde olmalıdır.”(Ö22)

“Öğrenciler ders içerisinde aktif olmalıdırlar. Her öğrenci derse karşı ilgili ve istekli olmalı ya da her öğrenci derste etkin olması gerektiğini bilir durumda olmalıdır.”(Ö30)

“Öğrenci her zaman dinamik, takım çalışmasına uygun ve bazı zamanlarda bir öğretmen gibi davranabilmelidir.”(Ö47)

İletişimsel dil öğretimi yöntemin uygulanmasında öğrencilerin sınıf içerisinde birbirlerinden bağımsız değerlendirip değerlendiremeyeceğinin etkisi Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Öğrencilerin Sınıf İçerisinde Birbirlerinden Bağımsız Değerlendirip Değerlendiremeyeceğinin İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema/Kategori	Kodlar	n	%
Öğrenciler Bağımsız Değerlendirilebilir	Ö2,Ö3,Ö7,Ö8,Ö11,Ö12,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19	34	65
	Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö24,Ö25,Ö26,		
	Ö30,Ö31,Ö32,Ö34,Ö35,Ö37,Ö38,Ö39		
	Ö41,Ö43,Ö44,Ö45,Ö47,Ö49,Ö50,Ö51		
Öğrenciler Bağımsız Değerlendirilemez	Ö1,Ö4,Ö5,Ö6,Ö9,Ö10,Ö13,Ö14,Ö15,Ö27	18	35
	Ö28,Ö29,Ö33,Ö36,Ö40,Ö42,Ö46,Ö52		

Tablo 11 incelendiğinde, öğretmen görüşlerinin %34 oranında “bağımsız değerlendirilemeyeceği” , %66 oranında “ bağımsız değerlendirilebileceği” gözlemlenmektedir.

Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

“Kesinlikle değerlendirilemez. Adından da anlaşılacağı üzere iletişimsel dil öğretimi yöntemi içerisinde öğrenciler bağımsız olmamalıdır. “(Ö1)

“Değerlendirilebilir. Bireysel yaklaşımlarla eğitimin çıktılarının istenen düzeyde olması sağlanabilir.”(Ö2)

“İletişimin bulunduğu yerde birbirinden bağımsız öğrenciler düşünülemez. Her öğrenci etkileşim içindedir.”(Ö10)

“Evet, kesinlikle değerlendirilebilirler. Ders bütünlüğünü bozmayacak şekilde her öğrencinin değişik yönlerini arkadaşlarıyla paylaşması gerekir.”(Ö24)

“Öğrenci bazlı değerlendirmelerde, öğrenci algılarıyla ve öğrenme kapasitesiyle öğretim sürecine katılacağından, değerlendirilebilirler.”(Ö51)

İletişimsel dil öğretimi yöntemin uygulanmasında öğretmenin ilgili yabancı dili konuşmasındaki eksikliklerin etkisi Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Öğretmenin İlgili Yabancı Dili Konuşmasındaki Eksikliklerin İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema/Kategori	Kodlar	n	%
Olumsuz Etkilemektedir	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13 Ö14,Ö15,Ö19,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö24,Ö25,Ö26 Ö27, Ö28,Ö29,Ö30,Ö31,Ö32,Ö33,Ö34,Ö35,Ö36 Ö38,Ö39,Ö40,Ö41,Ö42,Ö43,Ö44,Ö45,Ö46,Ö47 Ö48,Ö49,Ö50,Ö51	46	88
	Ö5, Ö12,Ö17,Ö18,Ö37,Ö52	6	12

Tablo 12 incelendiğinde, öğretmenin ilgili yabancı dili konuşmasındaki eksikliklerin %11 oranında “olumlu etkiliyeceği” , %89 oranında “ olumsuz etkileyeceği” gözlemlenmektedir.

Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

“Öğretmenin ilgili yabancı dildeki eksiklikleri desin verimliliğini bozar ve öğrencinin öğretmene karşı olan ilgisini azaltır. Öğretmen örnek olmalıdır.”(Ö1)

“Öğrenci, öğretmenin eksik olduğunu görünce derse gereken ilgiyi göstermeyebilir.”(Ö11)

“Öğretmenin de öğrenciler gibi yeni şeyler öğrendiği düşünülmelidir. Bu yüzden yanlışlar olabilir. Uygun şekilde düzeltilmelidir.”(Ö23)

“Öğretmenin anlatacağı konuyu en az yanlışla ya da yanlış yapmadan bitirmesi gerekir. Yanlış konuşma bu süreci kesinlike olumsuz etkiler.”(Ö29)

İletişimsel dil öğretimi yöntemin uygulanmasında öğretmenin sosyo-linguistik ve stratejik eksikliklerinin etkisi Tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 13. Öğretmenin Sosyo-Linguistik ve Stratejik Eksikliklerinin İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema/Kategori	Kodlar	n	%
Olumlu Etki Yaratır	Ö17,Ö18,Ö36,Ö39,Ö43,Ö49	6	11
Olumsuz Etki Yaratır	Ö1, Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13 Ö14,Ö15,Ö16, Ö19,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö24,Ö25,Ö26 Ö27, Ö28,Ö29,Ö30,Ö31,Ö32,Ö33,Ö34,Ö35,Ö36 Ö38,Ö40,Ö41,Ö42,Ö44,Ö45,Ö46,Ö47,Ö48,Ö50,Ö51	46	89

Tablo 13 incelendiğinde, öğretmenin sahip olduğu sosyo-linguistik ve stratejik eksikliklerin %11 oranında “olumlu etki yaratacağı” , %89 oranında “ olumsuz etki yaratacağı” gözlemlenmektedir.

Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

“Öğretmenin bu yöndeki eksiklikleri iletişimsel öğretim yöntemini olumsuz etkiler. Öğrencilerin derse olan ilgisi azalacaktır.” (Ö3)

“Öğretmenin stratejik eksiklikleri derste olumsuz etki yaratacaktır. En temelde öğrenciyle kurulacak iletişimin sağlam olmaması ve buna bağlı olarak öğrencideki ilgi düşüklüğü gösterilebilir.” (Ö4)

“Kaliteyi düşürecektir. Öğretmen öncelikle kullandığı stratejiyi benimsemeli ve kendini geliştirici, güncel çalışmalar içerisinde tutmalıdır.” (Ö27)

“Öğretmenin mutlaka tarafsız olması gerektiği kültürel ve sosyolojik uygulamaları içeren bir tür örneklem gibi olmalıdır sınıf ortamı. Aksi halde öğrencilerin odaklanması zorlaşır.” (Ö7)

“Eğitimde amaç öğrenciyi bilgiye odaklayabilmektir. Stratejik eksiklik çok önemli öğrenme bozukluklarına sebep olacaktır.” (Ö30)

İletişimsel dil öğretimi yöntemin uygulanmasında öğrencilerin ilgili yabancı dildeki verimliliklerinin düşük olmasının etkisi Tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14. Öğrencilerin İlgili Yabancı Dildeki Verimliliklerinin Düşük Olmasının İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema/Kategori	Kodlar	n	%
Olumsuz Yönde Etkiler	Ö1, Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13	50	97
	Ö14,Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö19,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö24,Ö25,Ö26		
	Ö27, Ö28,Ö29,Ö30,Ö31,Ö32,Ö33,Ö34,Ö35,Ö37,Ö38		
	Ö39Ö40,Ö41,Ö42,Ö43,Ö44,Ö45,Ö46,Ö47,Ö48,Ö50,Ö51,Ö52		
Olumlu Yönde Etkiler	Ö36,Ö49	2	3

Tablo 14 incelendiğinde, öğrencilerin ilgili yabancı dildeki verimliliklerinin düşük olmasının iletişimsel dil öğretimi yönteminin uygulanması üzerinde %97 oranında

“olumsuz yönde etki yaratacağı” , %3 oranında “ olumlu etki yaratacağı” gözlemlenmektedir.

Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

“Ders içerisinde öğrenciler ön planda olduğu için öğrencilerin verimliliklerinin düşük olması hem diğer çalışma arkadaşlarını hem de öğretmeni olumsuz yönde etkileyecektir.”(Ö3)

“Öğrenciler kendilerini zor ifade edebilir duruma gelirler. Olumsuz etki yaratacaktır.”(Ö16)

“Verimliliğin düşük olması kazanımlarının istenen yönde oluşmamasına neden olacaktır Olumsuz etkidir.”(Ö32)

İletişimsel dil öğretimi yöntemin uygulanmasında öğrencilerin ilgili yabancı dildeki motivasyonlarının düşük olmasının etkisi Tablo 15’de sunulmuştur.

Tablo 15. Öğrencilerin İlgili Yabancı Dildeki Motivasyonlarının Düşük Olmasının İletişimsel Dil Öğretimi Üzerindeki Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema/Kategori	Kodlar	n	%
Olumsuz Etkileyecektir	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13 Ö14,Ö15,Ö19,Ö20,Ö21,Ö22,Ö23,Ö24,Ö25,Ö26	48	93
	Ö27, Ö28,Ö29,Ö30,Ö31,Ö32,Ö34,Ö36 Ö38,Ö39,Ö41,Ö42,Ö43,Ö44,Ö45,Ö46, Ö48,Ö49,Ö50,Ö51,Ö52		
Olumlu Etkileyecektir	Ö33, Ö35,Ö40,Ö47	4	7

Tablo 15 incelendiğinde, öğrencilerin ilgili yabancı dildeki motivasyonlarının düşük olmasının İletişimsel dil öğretimi üzerinde %7 oranında “olumlu etkiliyeceği” , %93 oranında “ olumsuz etkileyeceği” gözlemlenmektedir.

Öğretmenlerin görüşlerinden alınan birebir alıntılar aşağıda sunulmaktadır.

“Öğrencilerin dil öğretiminde sürekli motive edilip özgüvenlerinin artırılması gerekmektedir. Bu şekilde öğrenciler konuşmaya saha itekli olacaklar, iletişimsel şekilde işlenen ders daha verimli geçecektir.”(Ö3)

“Öğrencilerin yabancı dildeki motivasyonlarının düşük olması iletişimsel dil öğretimi yönteminin uygulanabilirliğini olumsuz etkileyecektir. Öğrencinin motivasyonu özellikle konuşma becerisini etkileyecek yönde artırılmalıdır.”(Ö28)

“Motivasyon ne kadar bozuk olursa olsun öğrenme sürecini çokça etkilemez. Asıl olan iletişimdir. Öğrenci iletişim kurabiliyorsa sıkıntı oluşmayacaktır.”(Ö47)

“Olumsuz etki yaratacaktır. Öğrencinin ilgisi düşükse yapılacak dil çalışmasına uyum sağlaması beklenemez.”(Ö50)

4.1.2 Yorumlar

Soru -1 : İletişimsel Dil Öğretimi yöntemi içerisinde dil bilgisi öğretiminin rolü ne kadar olmalıdır ?

Öğretmenlerin %77’lik kısmı dil bilgisinin “İletişimsel Yeti”nin önemli bir parçasını oluşturduğunu ve İletişimsel Dil Öğretimi yöntemi içerisinde yer alması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bakış açısı içerisinde geleneksel yöntemler içerisinde kullanılacak dil bilgisi ile İletişimsel Dil Öğretimi yöntemi içerisinde kullanılacak “Gerçek İletişim” temelli olan arasında çok değişiklik göstermektedir. Örnek olarak Dil bilgisi – Çeviri ve Dil İşitimi Yöntemlerinde kullanılan iletişim becerilerinin de gerçek konuşma kalıpları içerisinden alınması gösterilebilmektedir (Lightbown ve Spada,1993). Dil bilgisi, dil öğrenim sürecinin merkezinde yer almaktadır. Dilin, iletişim olduğu düşünüldüğünde dil bilgisinden yoksun bir mesajın içeriği de tam olmamakta, bu noktada İletişimsel Dil Öğretimi uygulayacak öğretmenlerinde pratik becerilerinin dil bilgisiyle ne kadar uyumlu olması gerektiği sonucu da ortaya çıkmaktadır (Maltz ve Borker,1982). İletişimsel dil öğretimi uygulanan sınıflar içerisinde dil bilgisi öğretimi, öğrencinin kendisini geleneksel dil öğretimi yöntemlerinde olduğundan daha çok özgüven ve cesaretle karşılıklı konuşmalarla sunabilmesini sağlamaktadır.

Soru – 2 : İletişimsel Dil Öğretimi yöntemi içerisinde grup çalışmalarının önemi nedir ?

Grup çalışmaları ile ilgili olarak öğretmenlerin %95 oranında görüşü sınıf içerisinde yararlı olduğu yönündedir. Bu şekilde uygulanmakta olan çalışmalarda hedef dilin öğrenciler tarafından etkin şekilde kullanılıyor olması gerçek zamanlı ve özgün konuşmaların ortaya çıkmasını, öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen arasında oluşan diyalogların çok daha kaliteli ve anlaşılır olmasını sağlamaktadır (Eskey, 1986). Grup çalışmaları öğrencileri gerçek iletişimin içerisine itmekte, sosyal etkileşim kurmalarına yardımcı olmaktadır. Bu noktada en çok önem kazanan ise öğrencinin bu sosyal etkileşim sayesinde öğretmenleri ve sınıf dışından tanıştığı kişilerle daha yakınlık kurabileceği bir atmosfer yaratabilmesidir (Warschauer ve Kern, 2000). Özellikle öğrenci-öğrenci arası etkileşimin önemi gerçekten çok üst düzeydedir (Savignon, 2000). Bu tür etkileşimlerde öğrenciler, kurdukları özgün iletişim içerisinde sadece girdiler değil çıktılar da oluşturmakta, birbirlerinin yanlışlıklarını da düzeltmeye çalışmakta ve belki de en önemlisi kendi aralarında uzlaşarak anlam çıkarabilme becerilerini de geliştirmektedirler.

Soru – 3 : İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemi içerisinde yanlış düzeltme ne kadar yapılmalıdır ?

Soru – 4 : Akıcı ve doğru konuşma iletişimsel dil öğretiminin önemli unsurları içerisinde ne kadar yer alabilmektedir ?

Yapılan yanlışlar yazılı ya da sözlü olacağından soru 3 ve 4 birlikte değerlendirilmiştir.

Öğretmenler akıcılık ve doğruluk kavramlarının öğrenme sürecinde hemen hemen eşit paya sahip olduğunu düşünmekte ancak bazı grup çalışmalarında da öğretmenin, öğrencilerin aralarında oluşturdukları ortamı bozmamak adına yapılan yanlış düzeltmemesi gerektiğini belirtmektedirler. Özellikle yazılı yapılan çalışmalarda oluşacak yanlışlıkların ise hemen düzeltilmesi gerektiği düşünülmektedir. Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ortaya çıkarmaya çalıştıkları grup çalışmalarında, öncelikle akıcılık üzerinde durulması ve öğrencinin içerisinden gelenleri dışarıya çıkarabilmesini sağlanması gerekmekte olduğundan öğrencinin yaptığı yanlış söyleyiş ya da benzeri durumlarda engellenmemesi gerekmektedir (McCroskey ve Richmond, 1996). Bu durum yazılı çalışmalarda tam tersi şekilde işlemekte, yazılan bir yazıya ne zaman bir okuyucu tarafından dönüş olacağı

bilinmediğinden eğer öğrencinin yanlışlığı o an düzeltilmez ise kalıcı yönde etki bırakmasına karşılık o an düzeltilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Soru – 5 : İletişimsel Dil Öğretimi yöntemi içerisinde öğretmenin sınıf içindeki rolü ne şekilde olmalıdır?

Soru – 6 : Öğretmen sınıf içerisinde ne düzeyde özgün bir ortam oluşturmalıdır ?

Öğretmenin sınıf içerisindeki rolü, oluşturulacak özgün ortamı doğrudan ilgilendirdiğinden soru 5 ve 6 birlikte değerlendirilmiştir.

Öğretmenlerin %88'i, öğrencilere hedef dilin kazandırılmasında öğretmenlerin sınıf içerisinde özgün bir ortam oluşturmaları gerektiğini düşünmektedirler. Öne çıkan en önemli düşünce ise sınıf ortamının dışında gerçekleşebilecek doğal ortamların sanki sınıf içerisinde de varmış gibi oluşturulması ve öğrencinin bu yolla hedef dilde kazanımlar elde etmesidir (Akram ve Mehmood,2011). Bu noktada öğretmenin, belirtilen sınıf dışı ortamları çok iyi tanınması ve bu ortamlar ile ilgili özgün karşılıklı konuşma ya da benzeri çalışmaları yapabiliyor olması gerekmektedir (Slakie,1990). Bu tür çalışmalarda rol yapma ve grup çalışması teknikleri çok etkin olmaktadır.

Soru – 7 : İletişimsel dil öğretimi yöntemi içerisinde öğrencilerin rolleri ne şekilde olmalıdır ?

Soru – 8 : İletişimsel dil öğretimi yöntemi içerisinde öğrenciler birbirlerinden bağımsız öğrenciler olarak değerlendirilebilir mi ?

Öğrencilerin alacağı rol ve birbirlerinden bağımsız olup olamayacakları aynı başlık altında değerlendirilebildiğinden soru 7 ve 8 birlikte değerlendirilmiştir.

Öğretmenlerin %95'i, odağın öğrencinin özerkliği üzerinde oluşturulması gerektiğini düşünmektedir. Başka bir deyiş ile öğrenci, kendi öğrenim sürecinde sorumluluk almayı öğrenmelidir. İnisiyatif alma becerisinin öğrenciye yüklenmesini destekleyen bu yaklaşım içerisinde sorumluluk ile birlikte düşünüldüğünde öğrenci, çevresi ile oluşturacağı iletişimi yine kendisi belirleyecektir (Holliday,1994). Öğrenci merkezli olarak adlandırılacak bu duruma karşın öğretmen merkezli bir yapı düşünüldüğünde öğrenci bu tür yapı içerisinde ezilmekte, içerisindekini dışa vuramamakta ve öğrenimi de bu oranda düşük düzeyde olmaktadır (Chapman ve Routledge,2005). Buna bağlı olarak kolaylıkla söylenebilecek olan İletişimsel Dil

Öğretimi yöntemi uygulanan sınıflarda öğretmenlerin öğrencilere kazandırabileceği gerekli beceriler öğrencilerin birbirlerinden bağımsız hareket etmelerini sağlamaktadır.

Soru – 9 : Öğretmenin ilgili yabancı dili konuşmasındaki eksiklikler İletişimsel öğretim yönteminin uygulanmasını ne şekilde etkilemektedir?

Öğretmenlerin %88'i, İletişimsel yöntemi karşılayacak düzeyde konuşma yeterliliğine sahip öğretmenlerin bulunmadığını belirtmektedir. Bunu nedeni olarak ise öğretmenlerin geleneksel yöntemler ile eğitim almış olmaları ve buna bağlı olarak daha çok okuma ve dil bilgisi üzerinde başarılı olduklarıdır. Nerede ise ilköğretimden üniversiteye kadarki süreçte bu tür eğitimler alan öğretmenlerin, bu süreç içerisinde kendi sınıf arkadaşları ile hiçbir iletişimde bulunmamaları günümüzde de devam etmekte olan sözcük ezberleme ve özellikle dil bilgisi üzerinde yoğunlaşma buna karşın konuşma çalışmalarından hemen hiç yararlanmama da buna örnek olarak gösterilebilir (Hattum,2006). Okuma ve dil bilgisinde başarılı bir öğretmenin İletişimsel Dil Öğretimi yöntemi özelliklerine bağlı kalarak nasıl bir eğitim verebileceği tartışılmaktadır.

Soru – 10 : Öğretmenin sosyo-linguistik ve stratejik eksiklikleri İletişimsel öğretim yönteminin uygulanmasını ne şekilde etkilemektedir ?

Öğretmenlerin %89'u, İletişimsel öğretim uygulayacak öğretmenlerde gerekli sosyo-linguistik ve stratejik yeterliliğin yeterli düzeyde olmadığını düşünmekte çünkü İletişimsel uygulamalarda konu konuyu açmakta, belirli bir kitap ya da benzeri kaynaktan, diğer yöntemlerde kullanıldığı gibi sürekli olarak yararlanılamıyor olması, öğretmenin üst düzeyde bir genel kültüre sahip olmasını ve bu kültürü öğrenciler ile paylaşabilmesi becerisine de sahip olması gerektiğidir (Richards ve Theodore,2001). Öğretmenler genel olarak öğrenciler tarafından dil bilgisi ile ilgili gelen sorulara uygun cevaplar verebilmekte ancak sosyokültürel sorulara hedef dilde uygun cevapları verememektedirler.

Soru – 11 : Öğrencilerin ilgili yabancı dildeki verimliliklerinin düşük olması İletişimsel öğretim yönteminin uygulanmasını ne şekilde etkilemektedir?

Öğretmenlerin %97'sine göre öğrencilerin İletişimsel uygulama sınıflarındaki verimliliğinin az olmasının temel nedenlerinden birisi öğrencinin hedef dili

kullanımındaki verimliliğin düşük olmasıdır. Bunu nedenleri arasında ise hedef dili, okula başlama çağından başlayarak çok az görmüş olmaları gösterilmekte, buna bağlı olarak sözcük bilgisi seviyesinin düşük oluşu, sınıf içi ortamlarda karşılıklı konuşmalardan uzak kalınması, cesaret ve özgüveninin yeterince oturmaması ve sürekli olarak özellikle yazılı çalışmaları içeren şekilde mekanik alıştırmalara zorlanmaları gösterilmektedir (Richards ve Rodgers,1987). Bu durum, bu tür öğrencileri dil bilgisi konusunda çok etkin olmalarını ancak sınıf içi ya da dışı ortamlarında kendilerini kolaylıkla ifade edememelerine yol açmaktadır.

Soru – 12 : Öğrencilerin ilgili yabancı dildeki motivasyonlarının düşük olması İletişimsel öğretim yöntemin uygulanmasını ne şekilde etkilemektedir?

Öğretmenlerin %93'ü öğrencilerin yeterli motivasyona sahip olmadan hedef dilde başarı kazanılamayacağını düşünmektedir. Öğrenciler, kendileri de hedef dilde ne kadar akıcı olmak istediklerini bilmelerine rağmen kimi zaman öğretmenlerinin kimi zaman ise çevrenin etkisiyle eğitim ve iş yaşantılarında kullanacakları bu hedef dili kullanma da öğrenme sürecine uyum sağlayamamaktadırlar (Finocchiaro ve Christopher,1983). İletişimsel uygulamaların özünü oluşturan iletişim becerisinin ön planda tutulması yerine katı dil bilgisi kurallarına dönük eğitimler ve öğrencinin bu eğitimlere tepkisi bu motivasyon eksikliğinin temel nedenini oluşturmaktadır.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

5.1 SONUÇ, TARTIŞMA

Araştırmanın temel problemi, çalışmanın giriş bölümünde de belirtildiği gibi Öğrencilere yabancı dil eğitimi verilirken İletişimsel Dil Öğretim Yöntemi ne kadar uygulanabilir olabileceğinin incelenmesidir(Bkz. Bölüm 1.1). Bu temel problem, çeşitli alt problemler kapsamında incelenmiştir. Aşağıda problem soruları araştırma sonuçları ve ilgili alan yazın ışığında ele alınacaktır.

5.1.1. İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemi İçerisinde Dil Bilgisi Öğretiminin Rolü

Araştırmanın problemlerinden ilk olarak iletişimsel dil öğretimi yönteminin uygulanabilirliği içerisinde ilgili dilin dil bilgisinin ne kadar öğretilmesi gerektiği konusu incelenmiştir. Bu yöntemin asıl amacının öğrencinin hedef dilde iletişim kurabilmesi olduğu düşünüldüğünde, dilin anlamsal, işlevsel ve yapısal kısımlarının da öğrenilmesi gerektiği anlayışı belirginleşmektedir. Birçok değişik yapının tek bir noktaya odaklanarak bir işlevle bütünleştirilebildiği gibi birçok işlevin biraraya getirilerek tek bir yapıda davranış sergilenmesi de mümkün olmaktadır (Demirel,1993).

Çalışmanın bulgular ve yöntem bölümünde (bkz.4.1) yabancı dil öğretmenlerinin %77'lik kısmı öğretim süreci içerisinde dil bilgisine “en alt düzeyde” yer verilmesini belirtmişlerdir (Tablo 4). Cummins ve Swain’e göre akademik ya da bilişsel ağırlıklı dil etkileşimleriyle, kişiler arası iletişim ağırlıklı dil etkinlikleri arasında bir değişiklik mutlaka olmalıdır. Dili öğrenen kişinin, öğrendiği dilin yüzeysel kısımlarını verimli

şekilde kullanabilmesi, günlük hayatta belkide hiç bir zaman kullanmayacağı ağır içerikli dil bilgisi kısımlarını öğrenmesinden daha çok önemli olmaktadır.(Cummins ve Swain,1983).

İlk defa dil öğretimi için çalıştırılacak olan öğrencinin hedef dilinin belirlenmesi ve bu dili kendisinin tanımasının sağlaması çok önemlidir. Öğrencide ilk gözlenecek olan süreç budur. Çünkü kişinin hedef dil olarak kullanacağı dile az çok yatkın olması beklenmektedir. Bu süreçte dikkat edilmesi gereken öğrencinin bu dilde kendisine olan güvenini ve o dilde konuşmaya cesaret etme derecesidir. Buna göre gerekirse ana dilini hiç kullanmayarak öğrenci buna teşvik edilir. Daha sonra ilk derste öğrenciye alfabe çalışması yaptırılır; alfabenin her harfiyle başlayan bir örnek verilir. Bu örneğin o dildeki ses sistemini ve söyleyişteki farklıları barındırmasına özen gösterilir.

İlk olarak alfabe ve belli başlı söyleyiş kuralları verildikten sonra ikinci örnekler öğrenciden de yardım alınarak yapılır. Böylece tek yanlı eğitimden sıyrılmış olup öğrenci öğretmen rolleri değiştirilerek öğrencinin gerekli cesareti alması sağlanır. Ayrıca alfabe için verilen örneklerin günlük hayat içerisinde sık kullanılan sözcükler olmasına dikkat edilir ve bunlar somut göstergelerle desteklenerek öğrencinin beyninde kalıcı olması sağlanır. Ara dil kullanılarak iletişim kurulduğu için kişinin dikkati iki yönde ilerlemektedir. Böylece öğrenme çift yönlü ve karşılaştırmalı ilerlemektedir. Günlük sözcükler kullanıldıktan sonra sıra basit günlük konuşmaları vermeye gelir. Böylece iletişim sonraki derslerde basit konuşmalarla sağlanmaya başlanır (Widdowson & Howatt,2004).

5.1.2. İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemi İçerisinde Grup Çalışmalarının Önemi

Araştırmanın problemlerinden ikinci olarak iletişimsel dil öğretimi yöntemi içerisinde grup çalışmalarının önemi incelenmiştir. Çalışmanın bulgular ve yöntem bölümünde (bkz.4.1) öğretmenlerin %95'lik bölümü grup çalışmalarına önem verilmesi gerektiğini belirtmiştir (Tablo 5). Özellikle öğrencilerin kendi aralarında iletişim kurmalarını sağlayarak kendisini olayların içinde tutmaya çalışması ve buna bağlı olarak öğrencinin özgüveninin artırılması da bu yöntemin asıl amaçları içerisinde yer almaktadır. Birçok yanıyla öğrencinin sürekli olarak yararına görünen bu yöntem

bazı yönleriyle tam da yararlı olamamaktadır. Bunların başında her türlü sınıfta bu etkinliklerin tam anlamıyla yapılamıyor olmasıdır çünkü araç gereç ve yöntemi iyi kullanabilen öğretmen eksikliği yaşanmaktadır (Finochiarro ve Brumfit,1983). Yine benzeri şekilde her seviye öğrenci üzerinde bu çalışmaların uygulanabilmesi de mümkün olmamaktadır. Yaş gruplarına göre bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerin uygulanması aynı olmamaktadır. Diğer bir önemli nedense, öğretmenin görevlendirildiği sınıfın öğrencilerinin duygu, düşünce ve ilgilerine göre müfredat hazırlaması gerekmesidir. Maalesef bu da öğretmenin zaman, mekan ve enerjisinin sınırlı olmasına bağlı olarak yeterince mümkün olmamaktadır (Abalı,1998).

5.1.3. İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemi İçerisinde Akıcı ve Doğru Konuşmaya Bağlı Yanlış Düzeltmenin Nasıl Olması Gerektiği

Araştırmanın problemlerinden üçüncü olarak iletişimsel dil öğretimi yöntemi içerisinde akıcı ve doğru konuşmaya bağlı olarak oluşabilecek yanlışlıkların ne şekilde düzeltilmesi gerektiği incelenmiştir. Çalışmanın bulgular ve yöntem bölümünde (bkz.4.1) öğretmenlerin %85'lik bölümü yanlışların hemen düzeltilmemesi gerektiğini (Tablo 6) ve %100'lük kısmı akıcı ve doğru konuşmanın olumlu etki yaratacağını belirtmiştir (Tablo 7). Öğretmenlerin %88'lik kısmı öğretmenin yabancı dili eksik ya da yanlış konuşmasına bağlı olarak öğretim sürecinin olumsuz etkileneceğini belirtmiştir (Tablo 12). Daha çok konuşmaya dayalı pratik uygulamalarla geliştirilen içeriğiyle bu yöntem yakın dönemde çok ilgi görmeye başlamıştır. Orta düzeyde asıl amacını sosyal iletişim üzerine kurmaya dayandıran bu yöntemde öğrencinin öğretmenle olan ilişkisi diğer yöntemlerin çok tersinedir. Düzendan daha çok anlam üzerinde yoğunlaşılması, hedef dilin sınıf içi çalışmalarında özellikle sınıfın yönetilmesi konusunda kullanımı, doğal edinim ya da kendiliğinden edinimin sıklıkla kullanılması, her türlü öğrencinin gereksinimine dönük olarak çalışmalar yapılabilmesi, yapılan yanlışlıkların dilin doğal yapısından kaynaklandığı düşüncesinin öğrenciye hissettirilerek öğrencinin yanlış yapmaktan korkmamasının sağlanması, sınıf içi çalışmalarını özünü özellikle günlük yaşamla ilgili konuşmalardan oluşturma, takım çalışmalarını sıklıkla uygulanmasına bağlı olarak öğrencide arkadaşlık duygusunun ve iş başarma duygusunun geliştirilmesi (Hymes,1988), yapılan tüm çalışmaların sözel temele dayandırılması ve bu özelliğin

insanın en önemli temel antropolojik özelliği olması, dil bilgisi öğretiminin de süreç içerisinde bulunması ancak çok sistemik olarak üzerinde durulmaması, gazete, dergi, internet, video gibi günlük hayatın içerisinde basit şekilde bulunabilecek materyalleri kaynak olarak kullanması, öğretmenin kitaba bağlı kalmadan hür şekilde anlatımda bulunabilmesi (Neuner,1995), öğrencinin bilgi düzeyine göre rahatlıkla düzenlenebilecek her türlü etkinliğin kolayca uygulanabilmesi, verimliliğin ve etkinliğin ön planda tutularak öğrencinin özgüvenini en üst düzeye çıkarılabileceği çalışmaların sürekli olarak uygulanması, bu yöntemin temellerini oluşturmaktadır.

5.1.4. İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemi İçerisinde Öğretmenin Sınıf İçindeki Rolü

Araştırmanın problemlerinden dördüncü olarak iletişimsel dil öğretimi yöntemi içerisinde öğretmenin sınıf içerisindeki rolünün ne şekilde olması gerektiği incelenmiştir. Çalışmanın bulgular ve yöntem bölümünde (bkz.4.1) öğretmenlerin %88'lik bölümü öğretmenin bir danışman, rehber ya da yol gösterici ve katılımcı olması gerektiğini belirtmiştir (Tablo 8). Öğretmen açısından bakıldığında, iletişimsel dil öğretimi yöntemini uygulayabilmek adına olması gereken eğitim ve gelişimin tamamı ile daha katılımcı ve daha da yapılandırmacı olması gerekmekte, verilecek bu eğitimin özünü iletişimsel öğretimin doğasını da oluşturan teorik ve uygulamalı bilgilerin bütünlük yapısı yine oluşturulabilecek etkinlikler içerisinde mutlaka yer alabilecek şekilde olması gerekmektedir.Yine öğretmenlerin %92'lik kısmı öğretmenin sınıf içerisinde daha katılımcı, kendini ve öğrenciyi daha rahat hissettiren ve klasik sınıf düzeninden uzak bir özgün ortam geliştirmesi gerektiğini belirtmiştir (Tablo 9). Böylelikle öğretmenler daha katılımcı gözükabilmekte ve buna bağlı olarak da öğrenciler yapılandırmacılık içerisinde sorumlulukları öğretmenleri ile kolaylıkla paylaşabilmektedirler.Nadiren gereksinim duyulan çeviri çalışmaları ve alıştırma ve yanı sıra çoğunlukla ezberle dayanmayan konuşma çalışmalarından oluşan iletişimsel dil öğretim yöntemi, öğretmeni bir rehber olarak kullanarak öğrencilerin en doğru şekilde iletişim kurabilmesini temel hedef olarak kullanmaktadır (Slakie,1990).Sınıf ortamı içerisinde herhangi bir konunun açılış konuşmasını yapıyormuş gibi çalışmayı başlatarak öğrencilerin birbirleriyle kurmaya çalıştıkları iletişim ortamını uygun şekilde denetleyerek zorluk çıkabilecek

noktalarda araya girerek kolaylaştırma çabası içerisinde olmaktadır (McNamara,2000). Bu çaba için gerekli sosyo-linguistik ve stratejik bilgi düzeyi ise tablo 13’de incelenmiştir. Öğretmenlerin %89’luk bölümü yabancı dil öğretmenlerinin dil öğretiminde gerekli kültür alt yapısına sahip olarak yapacağı plan ve programla daha olumlu bir eğitim süreci geçireceğini belirtmiştir (Tablo 13).

5.1.5. İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemi İçerisinde Öğrencilerin Roller

Araştırmanın problemlerinden sonuncusu olarak iletişimsel dil öğretimi yöntemi içerisinde öğrencinin sınıf içerisindeki rolünün ne şekilde olması gerektiği incelenmiştir. Çalışmanın bulgular ve yöntem bölümünde (bkz.4.1) öğretmenlerin %95’lik bölümü öğrencinin daha etkin ve bir öğretmenmiş gibi davranması gerektiğini belirtmiştir(Tablo 10). Yine öğretmenlerin % 93’lük kısmı öğrencinin motivasyonunun düşük olmasının öğretim sürecini olumsuz etkileyeceğini belirtmiştir(Tablo 15). Öğrenci açısından bakıldığında motivasyonun, katılımcılığı en üst düzeyde etkilediği ve öğrenme gereksinimlerine karşı en güzel cevapları yarattığı açıkça gözlenmektedir. Öğrencinin verimliliğinin öğretim sürecini ne şekilde etkileyeceği üzerinde durulmuş, öğretmenlerin % 97’lük kısmı bu süreci olumsuz şekilde etkileyeceğini belirtmiştir(Tablo 14). Öğrenme süreçleri dikkatle gözlemlendiğinde, en çok ilgi duyulan etkinlikler ve bu etkinliklerin özellikle öğretmen ve öğrenci arasında çok uyumlu bir bağ kurması öğretim ortamını rahatlatmakta böylelikle öğrenci kendisi için en uygun öğrenme sürecini geliştirebilmektedir. Bu noktada yine önemle gözlenen öğretmenin öncü rolü, değişime ve gelişime açık düşünceleriyle günümüz olanaklarını, yardımcı materyalleri çok iyi tanması ve öğrenciye en uygun şekilde öğretim ortamına kazandırması gerekmektedir. Böylelikle öğrencilerin değişik yönleri de eğitim ortamına kazandırılabilir. Bununla ilgili olarak öğrencilerin sınıf ortamı içerisinde birbirlerinden bağımsız olarak değerlendirilebilmeleri konusunda öğretmenlerin %65’lik bölümü öğrencilerin bağımsız şekilde değerlendirilebileceğini belirtmiştir(Tablo 11). Önemle vurgulanması gereken nokta ise iletişimsel dil öğretimi yönteminin içerik ve özelliklerinin sadece öğretmenler tarafından değil, tüm okul yapısı içerisinde bilinir ve uygulanır durumda olması gerekmektedir. Bu durum ancak yöntemin özünü

oluşturan konuların ilgili okul idarecisi ya da okul görevlisinin çeşitli panel, seminer ya da benzeri etkinliklere katılması ile sağlanabilmektedir.

5.2 GENEL SONUÇ VE ÖNERİLER

5.2.1 Genel Sonuç

Dilbilgisi-Çeviri ve İşitsel-Dil Öğretimi yöntemlerine bir alternatif olarak ortaya çıkan İletişimsel Dil Öğretimi yönteminin, katı dil bilgisi kurallarından ve sürekli dinlemeye dayalı olmayacak şekilde tasarlanması ve insanın öğrenme becerisinde iletişim unsurunu belkide antropolojik olarak en çok destekleyen oluşundan kaynaklanmaktadır. Böylelikle ortaya çıkan bu yapı diğer yöntemlere göre dil sistemlerini ya da içeriklerinden ziyade dilin günlük yaşamda kullanımının en üst düzeye çıkarılmasını desteklemiştir. Bu yöntemin üzerinde sıkça ve anlamlı şekilde durulmuş olan bir başka önemli değişiklik ise öğretmen ve öğrenci kavramlarının tamamiyle yer değiştirebilir olmasıdır. Çalışmalar içerisinde diğer öğretim yöntemlerinde gözlenen sabit bir öğretmen ya da sürekli oturur durumda öğrencilerin dışında bu yapı içerisinde her an değişebilir şekilde, öğretmenin mutlak hakimiyetinin olmadığı ve öğrencinin sürekli olarak ayakta, gezinir halde ya da oturken dahi değişik bir şeyle ilgilenbilir durumda olması sürecin etkinliğini arttıran en önemli etkenler olarak gözlemlenmektedir.

Yabancı dili kullanacak olan bireyin, sahip olması gereken iletişimsel yetisi onu günlük yaşamda kiminle, ne zaman, nerede ve ne kadar kullanabileceğinin de farkında olması gerektiğini ortaya koymuştur (Hymes, D.H.,1972). Hymes'in ortaya koyduğu bu düşüncelerin arkasından Canale ve Swain, İletişimsel Yeti kavramını, dil bilgisi, sosyo-dil bilişsel, söylem ve stratejik alt özelliklerle geliştirmişlerdir. Bu noktada tartışmasız olarak kabul gören ise iletişimsel yeti üzerinde özellikle çalışmalar yapılan dilin tanınması ve o dilin içeriisindeki belirgin bazı değişik özellikleri ortaya koyabilmesidir. Yapılabilecek grup çalışmaları , öğretmen tarafından yanlışın düzeltilmesi ya da düzeltilmeden öğrencilerin kendi aralarında düzeltmeleri , öğrencilerin öğretim sürecindeki rolü , öğretmenin öğretim sürecindeki rolü ve dil bilgisinin ne derece kullanılacağıının önemi, bu özelliklerin başlıca

olanlarıdır. Bu çalışmanın özünü oluşturan İletişimsel Dil Öğretimi Yönteminin uygulanabilirliğini Nitel Araştırma Bilgi Toplama Formuna öğretmenlerin verdikleri cevaplarla ortaya koydukları veriler incelenmiştir. Bu verilere dayanarak ortaya bilgiler sunulmuş ve tartışılmıştır. Bu noktada, insanın en temel antropolojik özelliği olan konuşma becerisini, günlük yaşantımızın da özünü oluşturan iletişimin gerçekleşebilmesi için asıl unsur olarak gözetilen İletişimsel Dil Öğretimi yaklaşımı içerisinde ele alarak, cinsiyet, yaş, akademik başarı, okul türü, öğrenim düzeyi gibi öğretimin temelini oluşturan yapılar içerisinde en iyi ortaya koyabilen yöntem İletişimsel Dil Öğretimi yöntemi olmaktadır. Dilin günümüzde, çağı yakalama ve değişmekte olan dünya koşullarına uyum sağlamadaki en önemli araç olduğu tartışılmaz bir geçerliliğidir. Böylelikle dilin insanlar arasında yaygınlaşabilmesi adına dil öğretimi teknikleri üzerinde daha fazla yoğunlaşarak, verilen önemin artırılması gerekmektedir. Sahip olunan yüksek teknolojiye bağlı olarak gelişmekte olan iletişim ağı içerisinde dil öğretiminin önemi de belirgin şekilde kendini hissettirmektedir. Dile olan gereksinim arttıkça dil öğretiminde kullanılan yöntemlerin araştırılması, incelenmesi ve amaca en kolay yönden götürecek etkili yöntemlerin geliştirilmesi de gerekmektedir. Günümüzde dil öğretimi sürecinde temel sorunlardan birisi de dil öğretim yöntemini uygun yönde geliştirme ve uygulama üzerinde durmak değil, mevcut yöntemler arasından en uygun olanı seçerek uygulamak olmaktadır. Geliştirilen dil öğretim yöntemleri arasında amaca en uygun olanı belirleyebilmek ve bunu uygulayabilmek gerçekten çok önem kazanmaktadır. İstenilen davranışları kazandırmaya uygun olan yöntemi seçebilmek için öğrenciye ve çevre şartlarına uygunluğu da göz önüne alarak araştırma yapılması gerekmektedir. Dil öğrenen bir kimse , diğer bir kimseden ve her dil öğretim durumu da kendi içerisinde birbirinden değişik yanlar gösterebilmektedir. Örneğin, bir dil öğretim kurumu içerisinde oluşturulacak dil öğretim programı, öğrencilerin gereksinimlerinin ve kurumun sahip olduğu çalışma koşullarını ve olanaklarını en iyi derecede göz önünde bulundurarak hazırlanmalıdır. Öğrencilerin yaşları, bilişsel özellikleri, duyguları, kişisel özellikleri ve benzeri birçok unsuda yine dil öğretimi konusunu büyük ölçüde süreci etkilemektedir.

Dil öğretim programı hazırlanması aşamasında; öğrencilerin gereksinimlerinin belirlenmesi, bu gereksinimlere uygun hedeflerin belirlenmesi, öğrenme ve öğretme etkinlikleri belirlenmesi ve son olarak yapılanların değerlendirilmesi aşamalarını

içermektedir. Bu aşamalar içerisinde en çok önem verilmesi gereksense öğrenci gereksinimlerinin belirlenmesidir. Öğrenciler arasındaki değişiklikler bire bir değerlendirilerek göz önüne alındığında dil öğretimi sürecinde yalnız bir dil öğretim yöntemine bağlanmanın süreci sekteye uğratabileceği, mantıklı olmadığı görülmektedir. Önemli olan yöntemin hangi davranışları kazandırmaya uygun olduğunu belirleyebilmektir. Böyle bir yaklaşımla yöntemlere yaklaşıldığında yöntemler de yeni gelişmelere de açık olabilmektedir.

5.2.2. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

Günümüzde halihazırda yürürlükte bulunan eğitim sistemi, okullar da çocukların yabancı dil çalışmalarında özellikle konuşmalarının önünü açamamaktadır. İncelediğimiz bir çok yöntemin aksine iletişimsel dil öğretimi, öğrencilerin konuşmasını sağlayarak onlara kaybettikleri öz güvenlerini geri kazandırmakta ve bu yöntemde kullanılan malzemelerle hedef dili öğrenciye anlatırken büyük kolaylık sağlamaktadır. Bu yöntemin çalışma alanlarının neredeyse sınırsız olması ve öğrencilerin birlikte etkinlikler yapmaları üzerinde kurulu olması öğrencileri sıkınlamakta ve öğrencilerin birlikte çalışma isteklerini de pekiştirmektedir çünkü özellikle sınıf ortamı içerisinde istediği şekilde ve istediği yerde çalışabilme düşüncesi öğrenciyi motive eden önemli bir unsurdur. Kendisine kişisel düşüncelerini özgür olarak açıklayabilme olanağı sunulduğunda öğrencinin özgüveni ciddi şekilde artmaktadır.

Bu çalışmada İletişimsel Dil Öğretim Yönteminin kullanımı öğretmenlerin bakış açıları dahilinde, uygulamalarda karşılaşılan zorlukların neler olduğunun anlaşılabilmesini ortaya çıkarmaya dönük olmuştur.

Karşılıklı etkileşim (interaction), öğrencilerin oluşturduğu küçük gruplarla sınıf içerisinde yapılan dil çalışmalarından oluşmakta ve özünde bazı dil öğretim stratejilerine yönlendirmektedir. En belirgin şekliyle, günümüz dünyasında insanların arasında oluşan konuşmaya dayalı etkileşimin sonucu olarak uluslararası ilişkilerde gözlenen belirgin miktardaki artışı ve sınır tanımamazlık olgusunun ortadan kalktığı bu ortamda bu kavramın değeri kendini daha fazla hissettirmektedir. (Ollivier ,2011) karşılıklı etkileşim kavramını en az iki kişinin ya da daha fazla kişinin sözlü veya

yazılı olarak iletişim kurmaları şeklinde tanımlamaktadır. Ona göre bu kavram insan ilişkilerini biçimlendirdiği için bir anlamda iletişim (communication) alanı içerisinde de genişleme göstermekte ve dille ilişkili olan sosyolinguistik, psikolinguistik ve özellikle edim bilim gibi disiplinleri de ilgilendirmektedir. Ayrıca dilbilimde karşılıklı etkileşimin iki ya da daha fazla partnerin gruplar içerisinde ve karşılıklı konuşma biçiminde birbirlerini etkilemeye çalıştıkları insanlar arasında biçimlenen dilsel alışveriş olarak tanımlandığını dile getirmektedir.

KAYNAKÇA

- Abalı, Ü. (1998). *Deutschunterricht mit Migrantenkindern; Bilinguale, Kommunikative, Interkulturelle und Ganzheitliche Ansätze*, Germany: Hohengehren, Press:23.
- Akram, M. and Mehmood, A. (2011). The Need of Communicative Approach (in Elt) in Teacher Training Program in Pakistan, *in Language in India*, 11, 5: 172-178.
- Aktaş, T. (2004). Yabancı Dil Öğretiminde İletişimsel Yeti. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 12, s. 45-59.
- Amber, S.(2010). Motivating Students Through Power And Choice. *English Journal*, 100 (1): 65–69
- Anthony, E. (1963). Approach, Method and Technique. *English Language Teaching Journal* 17: 63-7 reprinted in Allen, H. and R.Campbell (eds.): *Teaching English as a Second Language*. (2nd ed.)1972. New York: McGraw-Hill.
- Aries, E. (1976). Interaction Patterns and Themes of Male, Female, and Mixed Groups. *Small Group Behavior* 7, no.1 , 7-18.
- Bachman, L. (1990). *Fundamental Considerations In Language Testing*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-437003-5
- Barin, E. (1994). Yabancılara Türkçe'nin Öğretimi Metodu, *Dil Dergisi (Ankara Üniversitesi, Tömer Yayınları, Sayı 17, Mart, 1994)*, ss. 53-56
- Baur, R.S. (1984). Die Psychopädische Variante der Suggestopädie (Psychopädie).In Bauer, H.L. (Ed.), *Unterrichtspraxis und theoretische Fundierung in Deutsch als Fremdsprache*. (pp. 291-326). München: Goethe-Institut.
- Bozavlı, E. (2012). İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yöntemiyle Yabancı Dil Öğretimi (Psikolinguistik Model) , *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 1(1), 31-40, 2012
- Brown, H.D. (1994). *Teaching by Principles*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall.

- Byram, M. (1997). *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Canale, M. and Swain, M. (1980). Theoretical Bases Of Communicative Approaches To Second Language Teaching And Testing (PDF). *Applied Linguistics* (1): 1–47. Retrieved September 29, 2013.
- Canale, M. and Swain, M. (1980). Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching And Testing. *Applied Linguistics*, 1, 1-47.
- Celce-Murcia, M. and Hilles, P. (1988). Language Teaching Approaches: An Overview. In M. Celce-Murcia (Ed.), *Teaching English As A Second Or Foreign Language* (pp.3-11). New York: Newbury House.
- Chapman, S. ve Routledge, P. (2005). Key Thinkers in Linguistics and The Philosophy Of Language. Edinburgh: Edinburgh University Press. Pp 80-86
- Coates, J. (1998). *Language and Gender: A Reader*. Oxford, UK: Blackwell
- Colletta, J.M. (2004). *Le Développement De La Parole Chez L'enfant Âgé de 6 à 11 ans*, Corps, langage et cognition, Mardaga, Paris.
- Cook, G. (2003). *Applied Linguistics*. Hong Kong: Oxford University Press.
- Cummins, J. ve Swain, M. (1983). Analysis-By Rhetoric: Reading The Text Or The Reader's Own Projections? A Reply to Edelsky et al. *Applied Linguistics*. 4, 22-41.
- Demirel, Ö. (1993). *Yabancı Dil Öğretimi, İlkeler, Yöntemler, Teknikler*. Ankara: Usem Yayınları.
- Doyé, P. (1995). Lehr- und Lernziele des Fremdsprachenunterrichts, In: Bausch / Christ / Krumm (Hrsg.) *Handbuch Fremdsprachen-unterricht*, Francke Verlag, Tübingen, s.161-166
- Ellis, G. (1996). How Culturally Appropriate is The Communicative Approach?, *ELT Journal*, 50, 3: 213-218.

- Eskey, D. (1986). Theoretical Foundations. In F. Dubin, D. Eskey, and W. Grabe (eds.), *Teaching Second Language Reading for Academic Purposes*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Felix, U. (1989). *An Investigation of the Effects of Music, Relaxation and Suggestion in Second Language Acquisition in Schools* (PhD thesis). Flinders University, Adelaide. pp. Chapter 2.7. Retrieved January 12, 2012.
- Freeman, D. (1986). *Techniques and Principles in Language Teaching*. New York: OUP.
- Freeman, D. (2006). *Techniques and Principles in Language Teaching*. New York: Oxford University Press.
- Finocchiaro, M. ve Christopher, B. (1983). *The Functional-Notional Approach*. Oxford: Oxford University Press.
- Galloway, A. (1993). *Communicative Language Teaching: An Introduction and Sample Activities*. ERIC Clearinghouse on Languages and Linguistics Washington DC. [Online] Available: <http://www.ericdigests.org/1993/sample.htm>
- Gattegno, C. (1972). *Teaching Foreign Languages in Schools: The Silent Way*. New York City: Educational Solutions.
- George, A. ve Michael, W. (1964). *A Psycholinguistic Experiment in Foreign-language Teaching*. New York: McGraw-Hill
- Gorsuch, G. (2000). EFL Educational Policies and Educational Cultures: Influences on Teachers' Approval of Communicative Activities. *TESOL Quarterly*, 34(4), 675-710.
- Gumperz, J. (1954). *The Swabian Dialect of Washtenaw County, Michigan*. Ph.D., University of Michigan
- Gumperz, J. (1973). Directory, Foreign Area Fellows. Volume 3, *Foreign Area Fellowship Program*, 1973, p. 172

- Gür, H. (1996). Dil Öğretim Yöntemleri: Sessiz Yöntem, *Dil Dergisi*, (Ankara Üniversitesi, Tömer Yayınları, Sayı 42, Nisan, 1996), ss. 30-41
- Gür, H. (1996). Dil Öğretim Yöntemleri(6): Toplu Fiziksel Tepki, *Dil Dergisi*, (Ankara: Ankara Üniversitesi, Tömer yayınları, S.39, Ocak 1996), ss. 22-32
- Gür, H. (1996). Dil Öğretim Yöntemleri (10): Toplulukta Dil Öğrenme. *Dil Dergisi*, (Ankara Üniversitesi, Tömer Yayınları, S.44, Haziran 1996), ss. 62-75
- Ha, J. (2008). A Review Paper on Gender Difference in SLA: Sociolinguistic Perspective and Implications. *Modern English Education* 9,no.2, 21-41
- Halliday, M. (1985). Systemic Background. In Systemic Perspectives on Discourse, Vol. 1: Selected Theoretical Papers from the Ninth International Systemic Workshop, Benson and Greaves (eds). *Vol. 3 in The Collected Works*, p. 188.
- Herman, D. (1987). *Principles Of Language Learning And Teaching*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Hiep, P. H. (2005). Imported Communicative Language Teaching: Implications for Local Teachers. *English Teaching Forum*, 43(4), 2-9.
- Holliday, A. (1994). The House of TESEP and The Communicative Approach: The Special Needs Of State English Language Education. *ELT Journal*, 48(1), 3–11.
- Hymes, D. (1972). On Communicative Competence. In J.B. Pride and J. Holmes (eds.), *Sociolinguistics*. Harmondsworth: Penguin.
- Hymes, D. (1972). On Communicative Competence. In J. Pride, & J.Holmes (Eds.), *Sociolinguistics* (pp. 269-293). Harmondsworth: Penguin.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (10. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karavas-Doukas, E. (1996). Using Attitude Scales to Investigate Teachers' Attitudes to the Communicative Approach. *ELT Journal*, v50 n3 p187-98.

- Kocaman, A. (1983). Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler, *Türk Dili. (Dil Öğretimi Özel Sayısı, 379-380, Temmuz-Ağustos 1983)*, ss. 116-122.
- Krashen, S. (1985). *Insights and Inquiries*. Hayward, CA: Alemany Press.
- Larsen-Freeman, D. (2004). CA for SLA? It All Depends...*Modern Language Journal*, 88, 603-7.
- Liao, X. (2000). How Communicative Language Teaching Became Acceptable in Secondary Schools in China.*The Internet TESL Journal*, 6(10). Retrieved from www.aitech.ac.jp/~iteslj/Articles/Liao-CLTinChina.html on January 21, 2010.
- Lightbown, P. ve Spada, N. (1993) . *How Languages Are Learned*. Oxford: Oxford University Press.
- Lozanov, G. (2006). *Suggestopaedia - Desuggestive Teaching Communicative Method on the Level of the Hidden Reserves of the Human Mind*. http://dr-lozanov.dir.bg/book/start_book.htm 4/30/2006
- McCroskey, C. ve Richmond, P. (1996). *Fundamentals of Human Communication: An Interpersonal Perspective*. Prospect Heights, IL: Waveland Press.
- Mitchell, R. (1994). *The Communicative Approach to Language Teaching*. In *Swarbick, Ann. Teaching Modern Languages*. New York: Routledge. pp. 33–42.
- Mora, J. K. (2012). Second-Language Teaching Methods: Principles and Procedures. Show-me. Retrieved December 20, 2013, from <http://dese.mo.gov/divcareered/documents/AEL-show-me-news-Sept2012-irector.pdf>
- Mangubhai, F., Marland, P., Dashwood, A., and Son, J.-B. (2004). Teaching a Foreign Language: One Teacher's Practical Theory. *Teaching and Teacher Education*, 20(3), 291-311.
- Maltz, Daniel N. ve Borker, Ruth A. (1982). A Cultural Approach To Male-Female Miscommunication. In *Language and Social Identity* , edited by J. J. Gumperz, 196-216. New York: Cambridge University Press.

- Neuner, G. (1995). Methodik und Methoden, Überblick, In: Bausch Christ / Krumm (Hrsg.) *Handbuch Fremdsprachenunterricht*, Franke Verlag, Tübingen, s.180-188.
- Nunan, D. (1989). *Designing Tasks for The Communicative Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nunan, D. (1991). *Language Teaching Methodology*. London: Prentice Hall. Ollivier, C. <http://jeanpierrerobert.fr/wpcontent/uploads/2011/01/interactionDico08ter.pdf>
- Pham, H.H. (2007). Communicative Language Teaching: Unity within Diversity. *ELT Journal*, 61(3), 193-201.
- Prator, P. ve Murcia, C. (1979). The Grammar Translation Method: Methodology(ELT). Retrieved December 22, 2013, from <http://oswaldoipc.wordpress.com/2007/06/22/the-grammar-translation-ethod/>
- Rardin, J. ve Tranel, D. D. (1988). *Education in a New Dimension: The Counseling-Learning Approach to Community Language Learning*. East Dubuque, IL: Counseling-Learning Publications.
- Richards, C.ve Theodore, R. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Richards, J.C. and Rodgers. T.S. (1987). *The Audiolingual Method. Approaches and Methods in Language Teaching*. Reino Unido: Cambridge University Press.
- Richards, J. C. (2006). *Communicative Language Teaching Today*. New York: Cambridge University Press.
- Rivers, W. M. (1964). *The Psychologist and the Foreign Language Teacher*. Chicago: University of Chicago Press.
- Rollman, M. (1994). The Communicative Language Teaching 'Revolution' Tested: A Comparison Of Two Classroom Studies: 1976 and 1993. *Foreign Language Annals*, 27(2), 221-239.

- Salkie, R. (1990). *The Chomsky Update: Linguistics And Politics*. Cambridge, MA: Unwin Hyman Inc.
- Savignon, S. J. (2000). Communicative Language Teaching. In Byram, Michael. *Routledge Encyclopedia of Language Teaching and Learning*. London: Routledge. pp. 125–129.
- Savignon, S. J. (2002a). Communicative Language Teaching: Linguistic Theory and Classroom Practice. In s. J. Savignon (ed.), *Interpreting Communicative Language Teaching* (pp. 1-27). New Haven & London: Yale University Press.
- Savignon, S. J. (2002b). Interpreting Communicative Language Teaching. Contexts and Concerns in Teacher Education. In S. J. Savignon (Ed.), *Interpreting communicative language teaching* (pp. 41-81). New Haven & London: Yale University Press.
- Scarcella, R., Anderson, E., and Krashen, S. D. (Eds.). (1990). *Developing Communicative Competence In A Second Language*. New York: Newbury House Publishers.
- Scott, R.ve Page. M. (1982). The Subordination Of Teaching To Learning: A Seminar Conducted by Dr. Caleb Gattegno. *ELT Journal*,36(4), 273-274
- Senemoğlu, O. (1998). Yabancı Dil Öğretiminde Dil Düzeyleri Sorunsalı, *Türk Dili, (Dil Öğretimi Özel Sayısı, 379-380, Temmuz-Ağustos 1983)*, ss.167-170
- Swaffar, J., Arens, K. ve Morgan, M. (1982). Teacher Classroom Practices: Re-Defining Method As Task Hierarchy. *Modern Language Journal*, 66(1), 24-33.
- Swan, M. (1985). Communicative Language Teaching. Contexts and Concerns in Teacher Education , in *The English Language Teaching Journal* 39(1):2-12 and 1985 39(2):76-87
- Temizöz, H. (2008). *Yabancı Dil Öğretiminde Dil Bilgisi Çeviri Yöntemi ve İletişimci Yaklaşım Uygulamalarının Öğrencilerin Öğrenme Becerisi Üzerindeki Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi , İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Vasilopoulos, G. (2008). Adapting Communicative Language Instruction In Korean Universities, in The Internet , *TESOL Journal*, 14, 8: August, 2008.

Widdowson, H.G. ve Howatt, A.P.R. (2004). *Oxford Applied Linguistics: A History of English Language Teaching*. USA: Oxford University Press.

Warschauer, M. ve Kern, R.(Eds.). (2000). *Network-Based Language Teaching: Concepts and Practice*. Cambridge, England: Cambridge University Press.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2003).*Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008).*Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6.Baskı).Ankara: Seçkin Yayıncılık

EKLER

EK-1 İLETİŞİMSEL DİL ÖĞRETİM YÖNTEMİ NİTEL ARAŞTIRMA BİLGİ TOPLAMA FORMU

Katılımcı :

Tarih ve Saat :

Meslek :

Merhaba, adım Cem ÖZKURT. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisiyim. İletişimsel Dil Öğretimi Yönteminin uygulanması ile ilgili olarak öğretmenlerin görüşlerinden oluşacak bir yüksek lisans tezi için araştırma yapıyorum ve sizin de bu konu ile ilgili olarak görüşlerinizi rica ediyorum. [Youtube'de "Cem Özkurt iletişimsel dil öğretimi"](#) aratılarak şahsıma ait videoların izlenmesini ve bu videolara bağlı olarak sorulara cevap vermenizi rica etmekteyim. Vereceğiniz bilgilerin tamamı gizlidir. Bu bilgileri araştırmacıların dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Saygılarımı sunarım.

SORULAR

Soru -1 : İletişimsel Dil Öğretimi yöntemi içerisinde dil bilgisi öğretiminin rolü ne kadar olmalıdır ?

Soru – 2 : İletişimsel Dil Öğretimi yöntemi içerisinde grup çalışmalarının önemi nedir ?

Soru – 3 : İletişimsel Dil Öğretimi Yöntemi içerisinde yanlış düzeltme ne kadar yapılmalıdır ?

Soru – 4 : Akıcı ve doğru konuşma iletişimsel dil öğretiminin önemli unsurları içerisinde ne kadar yer alabilmektedir ?

Soru – 5 : İletişimsel Dil Öğretimi yöntemi içerisinde öğretmenin sınıf içindeki rolü ne şekilde olmalıdır?

Soru – 6 : Öğretmen sınıf içerisinde ne düzeyde özgün bir ortam oluşturmaktadır ?

Soru – 7 : İletişimsel dil öğretimi yöntemi içerisinde öğrencilerin rolleri ne şekilde olmalıdır ?

Soru – 8 : İletişimsel dil öğretimi yöntemi içerisinde öğrenciler birbirlerinden bağımsız öğrenciler olarak değerlendirilebilir mi ?

Soru – 9 : Öğretmenin ilgili yabancı dili konuşmasındaki eksiklikler İletişimsel öğretim yöntemin uygulanmasını ne şekilde etkilemektedir?

Soru – 10 : Öğretmenin sosyolinguistik ve stratejik eksiklikleri İletişimsel öğretim yöntemin uygulanmasını ne şekilde etkilemektedir ?

Soru – 11 : Öğrencilerin ilgili yabancı dildeki verimliliklerinin düşük olması İletişimsel öğretim yöntemin uygulanmasını ne şekilde etkilemektedir?

Soru – 12 : Öğrencilerin ilgili yabancı dildeki motivasyonlarının düşük olması İletişimsel öğretim yöntemin uygulanmasını ne şekilde etkilemektedir?

ÖZGEÇMİŞ

Cem ÖZKURT 1980 yılında Sakarya’da doğdu. Lise öğrenimini 1998 yılında Sakarya Anadolu Lisesi’nde tamamladı. Lisans öğrenimini 1998-2002 yılları arasında Sakarya Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümünde tamamladı. 2010 yılında Millî Eğitim Bakanlığı’nın kararıyla belirli bir yüzdelik dilim içerisinde mühendislerin de Pedagojik Formasyon Eğitimi alabilmeleri olanağıyla bu eğitime Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde katıldı. Çeşitli kurum ve kuruluşlarda çeşitli yabancı dillerde öğretmen ve eğitim danışmanı olarak çalıştı. Yine aynı üniversitede 2014 yılında Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında, Eğitim Programları ve Öğretimi Yüksek Lisans Programındaki öğrenimine başladı. 2013 – 2015 yıllarında Sakarya Üniversitesi bünyesinde Üstün Donanımlı Araştırma Görevlisi Yetiştirme Programını uyguladı. “Yabancı dili anlıyorum ama konuşamıyorum” adında bir seminer düzenledi. 2015 Mart ayından bu yana Kampüsaray Öğrenci Yurtları bünyesinde oluşturduğu Sosyal Gelişim Merkezi’nde her yaştan öğrenci ve katılımcıyla öğrenme ve öğretim teknikleri üzerine özellikle birçok yabancı dilde çalışmalar yapmaktadır.